

REPUBLIKA
SLOVENIJA
VRHOVNO
SODIŠČE

Sodnikov informativ

3 / 2026

*Oddelek za spremljanje sodne prakse
Vrhovnega sodišča Republike Slovenije
vam želi prijetne poletne počitnice.*

**REPUBLIKA
SLOVENIJA
VRHOVNO
SODIŠČE**

ODDELEK ZA
SPREMLJANJE SODNE PRAKSE

UVODNE BESEDE	5
Letno poročilo o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2025.....	5
I. IZ ODLOČB SENATOV VRHOVNEGA SODIŠČA	7
A. Kazensko področje	7
1. Zavrženje zahteve za varstvo zakonitosti zaradi nepoštenega ravnanja obrambe glede predloga za izločitev dokazov	7
Sklep I Ips 9889/2025 z dne 26. 3. 2026.....	7
2. Ustni način zagovora kot procesna zahteva	7
Sodba I Ips 20425/2017 z dne 2. 4. 2026	7
3. Status oškodovanca v postopku zaradi kaznivega dejanja overitve lažne vsebine	7
Sodba I Ips 4715/2023 z dne 14. 5. 2026	7
B. Civilno področje	9
1. Začetek teka zastaralnega roka za kondikcijski zahtevak, ki temelji na nični kreditni pogodbi	9
Sodba II Ips 58/2025 z dne 10. 12. 2025	9
2. Učinek nične kreditne pogodbe na veljavnost pogodbe o ustanovitvi hipotekarnega zavarovanja in na njej temelječe vknjižbe hipoteke v zemljiški knjigi	9
Sodba II Ips 63/2025 z dne 14. 5. 2026	9
3. Uveljavljanje zahtevka upnika zoper družbenika na podlagi pravil o spregledu pravne osebnosti	10
Sodba II Ips 1/2026 z dne 14. 5. 2026	10
4. Začasno neučinkovanje potrošniške kreditne pogodbe v CHF - pogoji za izdajo regulacijske začasne odredbe	10
Sklep II Ips 65/2025 z dne 1. 6. 2026	10
5. Višina potrošnikovega zahtevka iz naslova neupravičene pridobitve v CHF sporih	10
Sodba II Ips 14/2025 z dne 17. 6. 2026.....	10
6. (Delna) ničnostna sankcija pri potrošniških kreditnih pogodbah v CHF, ki vsebujejo nepošteni pogodbeni pogoj	11
Sodba II Ips 5/2026 z dne 17. 6. 2026	11
C. Upravno področje	12
1. Odprava upravnega akta, obrazloženost sodne odločbe in nesuspendivnost tožbe v zadevah mednarodne zaščite	12
Sklep I Up 42/2026 z dne 24. 3. 2026	12

II. IZ ODLOČB USTAVNEGA SODIŠČA.....	13
1. Zadrži se izvrševanje dela Zakona o nujnih ukrepih za zagotavljanje varnosti.....	13
Odločba U-I-26/26-18, U-I-24/26-20 z dne 2. 4. 2026	13
2. V neskladju z Ustavo so deli Zakona o zdravniški službi.....	13
Odločba U-I-91/24-19 z dne 12. 3. 2026	13
3. Deli Zakona o zdravstveni dejavnosti niso v neskladju z Ustavo	15
Delna odločba U-I-79/25 z dne 12. 3. 2026	15
4. Zadrži se izvrševanje delov Zakona o splošnem upravnem postopku ter delov Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o splošnem upravnem postopku	16
Odločba U-I-56/26 z dne 16. 4. 2026.....	16
5. Deli Zakona o dohodnini ter Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini niso v neskladju z Ustavo	17
Odločba U-I-158/24 z dne 2. 4. 2026	17
III. IZ ODLOČB SODIŠČA EVROPSKE UNIJE	18
IV. IZ ODLOČB EVROPSKEGA SODIŠČA ZA ČLOVEKOVE PRAVICE	28
Benladghem proti Belgiji, 30. 4. 2026	28
F. B. in drugi proti Nizozemski, 21. 4. 2026	28
M. V. in drugi proti Belgiji, 9. 4. 2026	29
B. M. proti Švici, 12. 5. 2026	30
Sobczyńska in drugi proti Poljski, 21. 5. 2026	30
Mlinarević proti Hrvaški, 30. 4. 2026.....	31
Sanader proti Hrvaški, 30. 4. 2026	31
Miloš Mihajlović proti Sloveniji, 9. 4. 2026	32
Yasak proti Turčiji, 5. 5. 2026	33
Fal proti Španiji, 12. 5. 2026.....	34
Novák proti Češki, 9. 4. 2026.....	34
Kanev in Bulgarian Helsinki Committee proti Bolgariji, 28. 4. 2026.....	35
J. H. proti Sloveniji, 28. 5. 2026	36
Jože Vincetič proti Sloveniji, 7. 5. 2026	36
Nederlandse Omroep Stichting in drugi proti Nizozemski, 21. 4. 2026.....	38
Tožičková proti Češki, 28. 5. 2026	38
Batou proti Švici, 7. 5. 2026.....	39
J. B. proti Grčiji, 26. 5. 2026	40
Mouelhi proti Belgiji, 21. 5. 2026.....	40

Vendrame in drugi proti Italiji, 9. 4. 2026.....	41
Dziurda in drugi proti Poljski, 6. 5. 2026	42
Sprejem prošnje Vrhovnega sodišča RS za svetovalno mnenje Sodišča sprejeto v obravnavo:.....	42
Sprejem prošnje Ustavnega sodišča Luksemburga za svetovalno mnenje Sodišča sprejeto v obravnavo:	42
V. OBVESTILA SODIŠČEM	43
1. Sodna praksa	43
2. Posodobitev vladne spletne strani Omejevalni ukrepi.....	44
3. Gradiva o listini EU o temeljnih pravicah.....	44
4. Zaprisege sodnikov.....	45
5. Prenehanje sodniške službe oziroma funkcije	48
VI. IZ STROKOVNIH REVIJ	49
Izbor iz domačih strokovnih revij (izbor člankov).....	49
Izbor iz tujih strokovnih revij (izbor člankov)	50
VII. IZ URADNIH LISTOV	51
VIII. RAZKRIVANJE SKRIVNOSTI IZ NAJSTAREJŠIH KNJIG.....	52
IX. NOVOSTI V CENTRALNI PRAVOSODNI KNJIŽNICI.....	56
X. POLETNO BRANJE V CENTRALNI PRAVOSODNI KNJIŽNICI.....	60

UVODNE BESEDE

mag. Jaša Vrabc, LL.M.

vodja Službe za razvoj sodne uprave, Vrhovno sodišče RS

Letno poročilo o učinkovitosti in uspešnosti sodišč 2025

Letno poročilo o učinkovitosti in uspešnosti sodišč (LPUUS)¹ je najpomembnejši poročevalski dokument sodstva. Njegovo pripravo Vrhovnemu sodišču nalaga 60.b člen Zakona o sodiščih, ki med drugim določa tudi rok za pripravo (15. maj), naslovnike (Državni zbor, Sodni svet in Ministrstvo za pravosodje) in vsebino. LPUUS prikazuje širšo sliko stanja v sodstvu; osredotoča se le na najpomembnejše dejavnike in trende, ki vplivajo na poslovanje sodstva.

V strukturi LPUUS osrednje mesto zavzemajo statistični podatki o poslovanju sodstva, ki prikazujejo izvajanje osnovne naloge sodnega sistema – nepristransko in neodvisno sojenje brez nepotrebne odlašanja. Ti so predstavljeni na ravni sodstva (posebej za pomembnejše² in druge (ostale) zadeve) ter na ravni vrste sodišč (v prilogi dokumenta pa še za vsako sodišče posebej).

Kaj kažejo osnovni podatki za leto 2025? Medtem ko je število prejetih **pomembnejših zadev** v preteklih desetih letih konstantno padalo, je v letu 2025 nekoliko naraslo (za 1 odstotek). Sodišča niso povsem obvladala pripada (količnik obvladovanja je bil 99 odstotkov), prejela so namreč več kot 116.000 pomembnejših zadev, rešila pa so jih nekaj več kot 114.000, zato se je število nerešenih zadev povečalo za slaba 2 odstotka oziroma za približno 1500 zadev. Povprečni čas rešitve je v letu 2025 znašal 8,8 meseca (kar je 0,3 meseca dlje kot v letu 2024). Po drugi strani se je število prejetih **ostalih zadev** v letu 2025 zmanjšalo, saj so sodišča prejela za 1 odstotek zadev manj kot leto prej. Prejela so več kot 704.000 in rešila več kot

¹ Letno poročilo o učinkovitosti in uspešnosti sodišč za leto 2025 je objavljeno na spletišču Sodstvo RS: https://sodisce.si/sodna_uprava/letna_porocila/.

² Ministrstvo za pravosodje v Metodoloških osnovah za izvajanje statističnih raziskovanj o poslovanju sodišč določi, katere zadeve se štejejo za pomembnejše in katere za druge (ostale) zadeve. Medtem ko pri pomembnejših zadevah najpogosteje sodni postopek poteka z vsemi procesnimi jamstvi in ga vodi sodnik, gre pri drugih zadevah (zemljiškoknjižne, izvršilne, registrske) za bolj formalizirane postopke, v katerih je vključitev sodnika potrebna le izjemoma.

702.000 ostalih zadev; obvladovanje prejetih zadev je bilo 99,7-odstotno, število nerešenih zadev pa se je povečalo za 5 odstotkov oziroma za približno 1900 zadev. Povprečni čas rešitve za ostale zadeve je v letu 2025 znašal 24 dni.

Poslovanje sodstva v zadnjih desetih letih

Kakšna pa je učinkovitost sodišč v nekoliko daljšem časovnem obdobju? Sodišča so sicer od leta 2015 (z izjemo covid leta 2020) vse do leta 2023 obvladovala prejete zadeve, v letih 2024 in 2025 pa ne več. Od leta 2015 do 2025 se je čas reševanja pomembnejših zadev podaljšal za 1,1 meseca. Število prejetih pomembnejših zadev se je od leta 2015 zmanjšalo za 21 odstotkov, skrbi pa podatek, da se je v enakem obdobju število rešenih zadev zmanjšalo za kar 25 odstotkov. Število nerešenih zadev se je tako v tem času kljub občutno nižjemu številu prejetih zadev znižalo le za 4 odstotke. Število sodnikov se je v tem obdobju zmanjšalo za 7 odstotkov. Število prejetih zadev na sodnika in **število rešenih zadev na sodnika** se tako dolgoročno **zmanjšujeta**; medtem ko je bilo v letu 2015 število prejetih zadev na sodnika 150, rešenih pa 184, sta v letu 2025 ti števili padli na 150 prejetih zadev na sodnika in le še 148 rešenih na sodnika. Hkrati pa je naraslo število nerešenih zadev na sodnika – v letu 2015 je bilo nerešenih zadev na sodnika 107, v letu 2025 pa 111.

Kje so vzroki za to?

V poročilu ugotavljamo, da je povečanje števila nerešenih zadev predvsem posledica že dlje časa trajajočega **pomanjkanja sodnega osebja** na vseh sodiščih, zaradi česar pogosto prihaja do motenj oziroma prilagoditev delovnega procesa. Akuten problem ostajajo tudi **odpovedi privedb** priprtih in zaprtih oseb na sodišče zaradi pomanjkanja pravosodnih policistov, **pomanjkanje institucionalnih kapacitet** za obravnavo oziroma namestitvev **otrok in drugih najranljivejših udeležencev** ter **čakanje na izvedenska mnenja** izvedencev določenih strok, ki jih očitno primanjkuje. Sodišča poročajo tudi o vse **večji kompleksnosti in obsežnosti zadev**, zaradi česar je sojenje zahtevnejše in dolgotrajnejše.

Kako naprej?

Sodstvo lahko in mora svoje težave ustrezno obravnavati ter jih reševati samo, ob ustrezni podpori ostalih vej oblasti in vseh deležnikov. Postati mora **zaželen in perspektiven delodajalec**, sicer se bo odlivanje dobrih in usposobljenih kadrov le še nadaljevalo. Konstantno padanje števila rešenih zadev ne more biti zgolj posledica vedno večje kompleksnosti zadev. V poročilu so izpostavljeni ukrepi sodne uprave, s katerimi so sodišča reševala svoje težave. **Digitalizacija in uporaba ustreznih orodij** ne moreta nadomestiti ljudi, saj sojenje vedno zahteva odločitev človeka, lahko pa pomagata pri spremembi poslovnih procesov. Verjamemo, da bo predvidena reforma sodne mreže sodiščem omogočila večjo prilagodljivost in smotrnejšo uporabo kadrov. Ob ustrezni informacijski podpori je treba povečati učinkovitost sodnega sistema in preprečiti zastoje v delu sodišč. Obenem mora sodstvo poskrbeti za ustavno zagotovljeno **dostopnost sodnega varstva, enakomerno obremenitev** sodnikov in sodnega osebja ter **primerljive čase reševanja zadev**.

Sodstvo temelji na ljudeh, zato je naša skrb omogočiti vsakemu posamezniku v sistemu, da **uresniči svoje potenciale** ter z **ustvarjalnostjo prispeva** k izboljšanju učinkovitosti in uspešnosti slovenskega sodstva. Zaupanje v neodvisnost slovenskih sodišč po mednarodnih raziskavah že vrsto let vztrajno raste. S skupno skrbjo za neodvisnost, strokovnost in transparentnost dela, spoštljiv odnos do udeležencev sodnih postopkov in sodelavcev poskrbimo, da bo to zaupanje še naprej raslo in utrjevalo samostojno in neodvisno sodno vejo oblasti.

I. Iz odločb senatov Vrhovnega sodišča

A. Kazensko področje

1. Zavrženje zahteve za varstvo zakonitosti zaradi nepoštenega ravnanja obrambe glede predloga za izločitev dokazov

Sklep I Ips 9889/2025 z dne 26. 3. 2026

Zahteva za varstvo zakonitosti se zavrže.

Obsojenčeva obramba v kazenskem postopku zavestno ni izkoristila vseh možnosti, da bi zahtevala sodno varstvo glede vprašanja dovoljenosti dokazov, temveč si je obsojenec s priznanjem krivde najprej zagotovil izrek kazni, kot jo je predlagal državni tožilec, zatem pa so obsojenčevi zagovorniki vnovič zahtevali sodno varstvo obsojenčevih pravic v postopku s pravnimi sredstvi, brez škode, da bi se njegov položaj kakorkoli poslabšal. Takšno, očitno nepošteno ravnanje obrambe, ne more uživati sodnega varstva glede zatrjevane bistvene kršitve določb kazenskega postopka iz 8. točke prvega odstavka 371. člena ZKP, zato zahteva za varstvo zakonitosti, ki je vložena v izrecnem nasprotju z namenom pravice do vlaganja pravnih sredstev, ne more biti dovoljena..

2. Ustni način zagovora kot procesna zahteva

Sodba I Ips 20425/2017 z dne 2. 4. 2026

Zahteva za varstvo zakonitosti se zavrne.

Zagovor obtoženca je v ožjem smislu procesno dejanje, ki je v procesnem zakonu umeščen v ureditev poteka glavne obravnave, zaradi česar je zgolj ustni način podajanja zagovora skladen z določili 323. in 324. člena ZKP.

3. Status oškodovanca v postopku zaradi kaznivega dejanja overitve lažne vsebine

Sodba I Ips 4715/2023 z dne 14. 5. 2026

Zahteva za varstvo zakonitosti se zavrne.

V obravnavanem primeru se obsojenka ni odločila za sklenitev prodajne pogodbe za nepremičnino v pisni obliki, temveč v obliki neposredno izvršljive javne listine - notarskega zapisa. S tem je pravnemu poslu očitno skušala zagotoviti večjo pravno trdnost, hkrati pa je na sebe prevzela tudi vse posledice, ki jih prinaša sklenitev pogodbe v obliki notarskega zapisa. To med drugim pomeni tudi, da notarja ni smela spraviti v zmotu glede dejstev in okoliščin, ki bodo navedeni v javni listini. Prav to pa je obsojenka storila, ko je notarju izjavila, da na predmetu prodajne pogodbe ne obstajajo nobena upravičenja tretjih oseb oziroma nobeno dejstvo, ki bi ogrožalo lastninsko pravico ali posest kupca, čeprav je vedela,

da so nepremičnine, ki so predmet prodaje, del še nerazdeljenega skupnega premoženja nje in njenega nekdanjega zakonca.

Iz dosedanje prakse Vrhovnega sodišča je razvidno stališče, da presoja kdo je s kaznivim dejanjem oškodovan, ni omejena le na pravno dobrino, ki je varovana z določenim kaznivim dejanjem. Objekt, ki je z določenim kaznivim dejanjem zaščiten, je le izhodišče za presojo, ali ima določena oseba položaj oškodovanca v kazenskem postopku. Ne more pa ta predstavljati absolutne ovire za konkretno presojo, ali je bila s kaznivim dejanjem prekršena ali ogrožena določena pravica.

Sodišče je v obravnavanem primeru, upošteva okoliščine konkretnega primera, obsojenkinemu nekdanjemu možu utemeljeno priznalo status oškodovanca v kazenskem postopku. Obsojenkin nekdanji zakonec pri prodaji nepremičnin, ki so nedvomno sodile v skupno premoženje, ni sodeloval, zaradi česar so bili brez dvoma ogroženi njegovi premoženjski interesi. Obsojenka je namreč s svojim ravnanjem razpolagala z nepremičninami, ki so bile skupna last nje in njenega nekdanjega moža, s čimer ga je prikrajšala najmanj za sodelovanje v morebitnih pogajanjih s kupcem nepremičnin, ki so predstavljale skupno premoženje nekdanjih zakoncev.

B. Civilno področje

1. Začetek teka zastaralnega roka za kondikcijski zahtevek, ki temelji na nični kreditni pogodbi

Sodba II Ips 58/2025 z dne 10. 12. 2025

Sodba o zavrnitvi revizije.

S sodno odločbo o ničnosti kreditne pogodbe (oziroma njenega določila), ki je pravnomočna in naslovljena na zadevnega potrošnika, se ta nedvomno lahko seznanijo z nepoštenostjo zadevnega pogodbenega pogoja. Takrat lahko presodi, ali je primerno vložiti tožbo za vračilo zneskov, plačanih na podlagi tega pogoja, ter v roku vložiti odškodninski oziroma kondikcijski zahtevek. Zastaralni rok za kondikcijski zahtevek, ki temelji na nični kreditni pogodbi, zato začne teči najkasneje na dan pravnomočnosti odločbe o ničnosti te kreditne pogodbe - ponudnik (banka) pa lahko trdi in dokaže, da je ta (konkretni) potrošnik vedel oziroma bi lahko razumno vedel za nepoštenost zadevnega pogoja že pred izdajo te odločbe.

2. Učinek nične kreditne pogodbe na veljavnost pogodbe o ustanovitvi hipotekarnega zavarovanja in na njej temelječe vknjižbe hipoteke v zemljiški knjigi

Sodba II Ips 63/2025 z dne 14. 5. 2026

Sodba o zavrnitvi revizije.

Navadna hipoteka, sklenjena za zavarovanje pogodbene terjatve, se zaradi načela specialnosti (določenosti) zavarovane terjatve ne more raztezati na nepogodbene terjatve. Pogodbene stranke bi lahko sklenile dogovor o maksimalni hipoteki, s katero bi lahko zavarovale tudi nepogodbene bodoče terjatve iz njunega upniško-dolžniškega razmerja, vendar toženka tega ni ne trdila, ne dokazala. Toženka je profesionalna finančna ustanova in le zaradi varstva njene ustavne pravice do zasebne lastnine ni mogoče poseči v enako pravico zastavnega dolžnika tako, da bi brez njegovega soglasja hipotekarno zavarovanje širilo na terjatve, ki s sklenjenim dogovorom niso bile zajete. Taka razlaga, za katero se zavzema toženka, bi po presoji Vrhovnega sodišča pomenila prekomerni poseg v pravico do zasebne lastnine hipotekarnega upnika (33. člen Ustave) in njegovo pogodbeno svobodo (3. člen OZ). Izpodbijano stališče sodišča druge stopnje je tudi v skladu s 1. členom prvega dopolnilnega protokola k EKČP (varstvo premoženja).

3. Uveljavljanje zahtevka upnika zoper družbenika na podlagi pravil o spregledu pravne osebnosti

Sodba II Ips 1/2026 z dne 14. 5. 2026

Sodba o ugoditvi reviziji.

Z začetkom stečaja dokončno preneha upnikovo procesno upravičenje za uveljavljanje zahtevka zoper družbenika na podlagi spregleda pravne osebnosti. Z uveljavljanjem zahtevka, s katerim bi upnik po stečaju v svojem imenu in za svoj račun uveljavljal terjatev do osebno odgovornega družbenika, bi bilo izigrano paritetno načelo.

4. Začasno neučinkovanje potrošniške kreditne pogodbe v CHF - pogoji za izdajo regulacijske začasne odredbe

Sklep II Ips 65/2025 z dne 1. 6. 2026

Sodišče druge stopnje je kršilo prvi odstavek 272. člena ZIZ v zvezi s prvim odstavkom 24. člena ZVPot ter členi 6, 7 in 8 Direktive.

Zahteva za varstvo zakonitosti utemeljeno očita kršitve prvega odstavka 272. člena ZIZ v zvezi s prvim odstavkom 24. člena ZVPot ter členi 6, 7 in 8 Direktive in z njo povezano sodno prakso SEU. Tako glede četrte kot prve alineje prvega odstavka 24. člena ZVPot je s stališčem o neizpoljenosti predpostavk za obstoj nepoštenega pogodbenega pogoja in z dodajanjem pravno neutemeljenih zahtev v razmerju do potrošnika, ki naj bi morala za njegovo izkazanost posebej še dokazati neugoden vpliv na njun ekonomski, finančni in socialni položaj, ter glede vprašanja nasprotovanja pogodbenega pogoja načelu vestnosti in poštenja (četrta alineja prvega odstavka 24. člena ZVPot) odstopilo od stališča Vrhovnega sodišča v odločbi II Ips 8/2022 (in tudi kasnejših odločbah), ki temelji na sodni praksi SEU v zvezi s pravilno uporabo Direktive.

5. Višina potrošnikovega zahtevka iz naslova neupravičene pridobitve v CHF sporih

Sodba II Ips 14/2025 z dne 17. 6. 2026

Sodba o zavrnitvi revizije.

V primeru, ko je ugotovljeno, da je pogodba o hipotekarnem kreditu v celoti nična, ker po odpravi nepoštenega pogoja o valuti kredita v CHF ne more več obstajati, je potrošnik dolžan banki vrniti prejeti znesek kredita v evrski vrednosti na dan izplačila kredita, ne pa tudi plačati nadomestila za uporabo sredstev, izplačanih na podlagi te pogodbe.

6. (Delna) ničnostna sankcija pri potrošniških kreditnih pogodbah v CHF, ki vsebujejo nepošteni pogodbeni pogoji.

Sodba II Ips 5/2026 z dne 17. 6. 2026

Sodba o zavrnitvi revizije.

Dogovor o tuji valuti je v konkretnem primeru predstavljal bistveno sestavino pogodbe. Sporna kreditna pogodba zato brez pogodbenega pogoja o valutni klavzuli ne more obstajati, ne da bi sodišče aktivno poseglo v njeno bistvo in pogodbo preoblikovalo. Ker pravo EU ne dopušča spreminjanja pogodbenega pogoja (valutne klavzule) s spremembo valute, kar bi po slovenskem pravu lahko vodilo do delne ničnosti, je sankcija ničnosti celotne pogodbe v konkretnih okoliščinah razumen in primeren ukrep, ki omogoča ponovno vzpostavitev dejanskega ravnotežja med pravicami in obveznostmi sopogodbениkov. Takšna sankcija zagotavlja polni učinek Direktive 93/13, učinkovito varstvo potrošnika in ima odvrtačalni učinek.

C. Upravno področje

1. Odprava upravnega akta, obrazloženost sodne odločbe in nesuspendivnost tožbe v zadevah mednarodne zaščite

Sklep I Up 42/2026 z dne 24. 3. 2026

Pritožbama tožeče in tožene stranke se ugodi.

V skladu z ustaljeno sodno prakso Vrhovnega sodišča se v primerih, ko Upravno sodišče tožbi ugodi tako, da izpodbijani akt (le) odpravi in zadevo vrne upravnemu organu v ponovni postopek, šteje, da je tožbi ugodilo v celoti in ne samo delno, četudi je tožnik v njej zahteval odločitev v sporu polne jurisdikcije.

Obrazložitev sodbe Upravnega sodišča mora vsebovati (le) bistvene navedbe strank in njihovo sodno presojo. Razlogi za odločitev sodišča morajo biti jasno predstavljeni in prepoznavni tudi strankam, ki se lahko tako prepričajo, da je Upravno sodišče spor obravnavalo vsebinsko poglobljeno ter na podlagi pravilno ugotovljenega dejanskega stanja in pravilne uporabe prava.

Le vložitev tožbe v upravnem sporu zoper sklep o zavrženju prošnje za priznanje mednarodne zaščite po četrti alineji prvega odstavka 51. člena ZMZ-1 in o tem, da bo prosilec za priznanje mednarodne zaščite predan odgovorni državi članici, nima samodejnega suspendivnega učinka glede izvršitve odločitve o njegovi predaji odgovorni državi članici.

Ker znaša rok za predajo šest mesecev (člen 29(1) Uredbe Dublin III), rok za odločitev Upravnega sodišča o predlogu za izdajo začasne odredbe pa sedem dni (peti odstavek 32. člena ZUS-1), ni bojazni, da pritožnica zaradi zadržanja izvršitve predaje do odločitve o predlogu za izdajo začasne odredbe ne bi imela dovolj dolgega roka, da opravi predajo. Navedeno velja tudi v primeru, ko se instruktorski rok prekorači zaradi zagotavljanja procesnih pravic strank, ki so nujno potrebne. To pa ne drži v obravnavani zadevi, v kateri je Upravno sodišče o pritožnikovem predlogu za izdajo začasne odredbe odločalo nerazumno dolgo, in sicer več kot osem mesecev.

II. Iz odločb Ustavnega sodišča

1. Zadrži se izvrševanje dela Zakona o nujnih ukrepih za zagotavljanje varnosti

Odločba U-I-26/26-18, U-I-24/26-20 z dne 2. 4. 2026

Do končne odločitve Ustavnega sodišča se zadrži izvrševanje 8. člena Zakona o nujnih ukrepih za zagotavljanje javne varnosti (Uradni list RS, št. 93/25).

2. V neskladju z Ustavo so deli Zakona o zdravniški službi

Odločba U-I-91/24-19 z dne 12. 3. 2026

V neskladju z Ustavo je 2. točka prvega odstavka 46. člena Zakona o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 58/08, 40/17, 49/18, 66/19, 199/21, 35/24 in 12/26) v obsegu, kot izhaja iz 90. do 95. točke obrazložitve.

V neskladju z Ustavo so:

- 9. točka prvega odstavka 46. člena Zakona o zdravniški službi;
- 11. točka prvega odstavka 46. člena Zakona o zdravniški službi v obsegu, kot izhaja iz 116. in 117. točke obrazložitve;
- 8. točka 81. člena Zakona o zdravniški službi v obsegu, kot izhaja iz 137. do 139. točke obrazložitve.

Državni zbor mora ugotovljeno protiustavnost odpraviti v roku enega leta po objavi te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije.

V neskladju z Ustavo niso:

- uvodni del prvega odstavka 46. člena Zakona o zdravniški službi;
- 1. točka prvega odstavka 46. člena Zakona o zdravniški službi;
- 4. točka prvega odstavka 46. člena Zakona o zdravniški službi;
- 7. točka prvega odstavka 46. člena Zakona o zdravniški službi;
- 10. točka prvega odstavka 46. člena Zakona o zdravniški službi;
- drugi odstavek 46. člena Zakona o zdravniški službi.

Zahteva za oceno ustavnosti 5. točke prvega odstavka 46. člena Zakona o zdravniški službi se zavrže.

Predlagatelj sam nosi svoje stroške postopka.

Pravica do stavke je tudi del pravice do sindikalne svobode (njenega akcijskega dela), ki je urejena v 76. členu Ustave. Vendar pa v primerih, ko je sporno omejevanje pravice do stavke z vidika varstva pravic delavcev in ne akcijska svoboda sindikatov kot takšna, Ustavno sodišče presojo ustavnosti ureditve stavke opravi z vidika 77. člena Ustave, četudi je organizator stavke sindikat. Presoja se sicer v obeh primerih opravi tako, da Ustavno sodišče

najprej preizkusi, ali ureditev zasleduje ustavno dopusten cilj (t. i. cilj legitimnosti), in če je ta pogoj izpolnjen, nato z uporabo t. i. strogega testa sorazmernosti preizkusi še, ali je poseg sorazmeren.

Stavka je ena od temeljnih oblik, s katerimi lahko delavci sami ali prek organizacij, v katere so združeni, zavarujejo svoje ekonomske in socialne interese, zaradi česar je treba biti pri poseganju v to pravico restriktiven. To je treba kot osnovno vodilo uporabiti tudi pri presoji ureditve pravice do stavke v primeru opravljanja služb, s katerimi se zagotavljajo t. i. bistvene dobrine.

Ureditev minimalne službe, ki mora biti v določeni dejavnosti zagotovljena med stavko, pomeni poseg v pravico do stavke. Zaradi določitve minimuma delovnega procesa, ki mora biti zagotovljen tudi med stavko, namreč delavci stavke ne morejo izvajati v njeni najbolj klasični obliki, to je s popolno prekinitvijo dela, temveč jo lahko izvajajo le v omejenem obsegu.

Zavarovanju življenja je treba načeloma dati prednost pred pravico do stavke.

Posega v pravico zdravnikov do stavke ne utemeljuje preprečitev kakršnihkoli z zdravjem povezanih nevarnosti. Načeloma je poseg v pravico do stavke upravičen samo, če zaradi opustitve določene zdravstvene storitve z veliko stopnjo verjetnosti grozi nastanek resne zdravstvene škode oziroma če je določena zdravstvena storitev potrebna zaradi odprave posledic takšne že nastale škode.

Varstvu premoženjskih interesov posameznika praviloma ni mogoče dati prednosti pred pravico do stavke. To pa ne more veljati tudi v primeru, ko gre za varstvo dohodka posameznika zaradi začasne nezmožnosti za delo v času bolezni oziroma poškodbe. Gre namreč za nadomeščanje rednega dohodka posameznika, ki praviloma pomeni temeljni vir njegovega preživljanja, zaradi bolezni oziroma poškodbe pa ga posameznik ne more dosežati.

Ureditev, ki stavkajočemu delavcu prepoveduje zapustitev delovnega mesta med stavko v času, ko se ta želi udeležiti stavkovne aktivnosti, pomeni poseg v pravico do stavke. Če navedena omejitev ni nujno potrebna za zagotovitev izvajanja minimuma delovnega procesa zdravnikov med stavko, za poseg v pravico do stavke ni izpolnjen že pogoj nujnosti. Vendar pa v primeru izpodbijane ureditve ne gre za takšen primer.

Iz pravice do stavke iz 77. člena Ustave izhaja tudi zahteva, da se njene omejitve na zakonski ravni opredelijo kar se le da jasno in določno. Ureditev, ki ne izpolnjuje tega pogoja, je v neskladju s pravico do stavke iz 77. člena Ustave.

Ureditev, ki predpisuje denarno globo za primer neizpolnjevanja zakonsko določenega minimuma delovnega procesa zdravnikov med stavko, je v neskladju s pravico do stavke iz 77. člena Ustave v delu, v katerem kot prekršek določa kršitev tistih delovnih obveznosti zdravnikov med stavko, ki same nedopustno posegajo v to človekovo pravico.

Pravica do stavke iz 77. člena Ustave vsebuje tudi procesni vidik. Vsaj kadar je določitev t. i. minimalnega obsega službe, ki mora biti zagotovljen v času stavke, posebej sporna, je treba v proces sprejemanja odločitve o tem ustrezno vključiti tudi organizacije delavcev (in delodajalcev).

3. Deli Zakona o zdravstveni dejavnosti niso v neskladju z Ustavo

Delna odločba U-I-79/25 z dne 12. 3. 2026

Točka 1 četrtega odstavka in tretja alineja petega odstavka 3.a člena Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 23/08, 14/13, 64/17, 73/19, 82/20 in 32/25) nista v neskladju z Ustavo.

Tretji in peti odstavek 42. člena ter 8. točka prvega odstavka 44.j člena Zakona o zdravstveni dejavnosti niso v neskladju z Ustavo.

Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti prve povedi prvega odstavka 3.č člena Zakona o zdravstveni dejavnosti se zavrne.

Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti druge povedi prvega odstavka 38. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti se zavrne.

Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti drugega do petega odstavka 38. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti se zavrže.

Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti 2. točke prvega odstavka in drugega odstavka 44.č člena Zakona o zdravstveni dejavnosti se zavrže.

Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti druge alineje petega odstavka 44.f člena Zakona o zdravstveni dejavnosti se zavrže.

O preostalem delu pobude bo Ustavno sodišče odločilo posebej.

Izraz zdravstveni tim je mogoče z ustaljenimi metodami razlage vsebinsko napolniti glede na konkretne okoliščine, zato načelo jasnosti in pomenske določljivosti predpisov (2. člen Ustave) ni kršeno.

Iz ustavnosodne presoje izhajajo, da določitev pogojev, ki jih mora izpolnjevati odgovorni nosilec zdravstvene dejavnosti, da lahko opravlja to delo, posega v pravico do proste izbire zaposlitve (drugi odstavek 49. člena Ustave).

Določitev pogoja dodatnih upravljavskih izkušenj, ki jih mora pridobiti odgovorni nosilec zdravstvene dejavnosti, zasleduje ustavno dopusten cilj zagotavljanja kakovostnega in varnega zdravstvenega varstva vsem pacientom pod enakimi pogoji ter je za zasledovanje tega cilja tudi primerna. Ukrep je nujen, ker se čim višja raven kakovosti in varnosti zdravstvenega varstva ne more dosežati tako uspešno in v tolikšni meri, kot se lahko, če mora imeti odgovorni nosilec zdravstvene dejavnosti poleg zdravniških izkušenj tudi upravljalne. Prav tako je ukrep sorazmeren v ožjem smislu. Čeprav presojana ureditev posega v pravico do proste izbire zaposlitve, pretehtajo koristi zviševanja kakovosti zdravstvenega varstva, ki zadevajo zdravje vseh posameznikov. Te koristi imajo zelo veliko težo, saj je javno zdravje ena od najbolj osnovnih in ustavno varovanih vrednot (51. člen Ustave). Zato ukrep ni v neskladju s pravico do proste izbire zaposlitve.

Določitev pogoja, v skladu s katerim mora biti odgovorni nosilec zdravstvene dejavnosti zaposlen pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti najmanj osem ur tedensko, pomeni z vidika delodajalca, ki je gospodarski subjekt, način uresničevanja pravice do svobodne gospodarske pobude (prvi odstavek 74. člena Ustave).

Ukrep obvezne minimalne zaposlitve odgovornega nosilca zdravstvene dejavnosti je razumen, ker je razumno pričakovati, da bo delo kvalitetnejše in učinkoviteje opravljeno, če bo odgovorni nosilec zdravstvene dejavnosti vsaj v določenem obsegu zaposlen pri izvajalcu

zdravstvene dejavnosti, za organizacijo katere mora v skladu s svojimi nalogami skrbeti oziroma jo nadzorovati. Zato ukrep ni v neskladju s pravico do svobodne gospodarske pobude.

Iz Ustave ne izhaja posebna zahteva, po kateri bi morali imeti koncesionarji pravico še naprej opravljati koncesijo ali jo prenašati, čeprav je prišlo do sprememb okoliščin, ki so del koncesijskega razmerja oziroma ki so upoštevnne za to razmerje.

Izraz dejanski lastnik je v zakonu opredeljen in zgolj uporaba nedoločnih pravnih pojmov ali dejstvo, da izpodbijana ureditev v praksi omogoča različne razlage, samo po sebi še ne pomeni kršitve načela jasnosti in pomenske določljivosti predpisov, če stopnja nedoločnosti ni previsoka. Ker je določitev dejanskega lastnika podatek, ki ga navede že sam ponudnik, ki želi pridobiti koncesijo, pri čemer so vsi pravni učinki oziroma posledice določitve dejanskega lastnika vnaprej jasni, stopnja nedoločnosti, ki bi morebiti povzročala ustavno nesprejemljivo pravno nepredvidljivost, ni previsoka. Zato načelo jasnosti in pomenske določljivosti predpisov ni kršeno.

Pri primerjanju položaja izvajalcev koncesionirane zdravstvene dejavnosti in izvajalcev koncesionirane lekarniške dejavnosti je treba upoštevati, da se za razliko od zdravstvene dejavnosti lekarniška dejavnost lahko izvaja samo na podlagi pridobljene koncesije.

Če je pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti (in zakonitosti) predpisa očitno neutemeljena, jo Ustavno sodišče zavrne.

Pobuda, ki ne vsebuje razlogov neskladnosti z Ustavo ali zakonom, se zavrže kot nepopolna.

Pobudnik nima pravnega interesa, če ne izkaže, da izpodbijana določba neposredno posega v njegov pravni položaj.

4. Zadrži se izvrševanje delov Zakona o splošnem upravnem postopku ter delov Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o splošnem upravnem postopku

Odločba U-I-56/26 z dne 16. 4. 2026

1. Do končne odločitve Ustavnega sodišča se zadrži izvrševanje druge povedi šestega odstavka 86.a člena ter prvega in drugega odstavka in druge povedi tretjega odstavka 86.b. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13 in 85/25) ter 81., 82. in 83. člena ter drugega odstavka 85. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 85/25).

2. Do končne odločitve Ustavnega sodišča se zadrži izvrševanje tretjega odstavka 86. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o splošnem upravnem postopku, kolikor ureja uporabo 86.b člena Zakona o splošnem upravnem postopku za vročanje državnemu organu, organu samoupravne lokalne skupnosti, pravni osebi, samostojnemu podjetniku posamezniku in posamezniku, ki samostojno opravlja dejavnost, v preostalem delu pa se predlog, naj se do končne odločitve Ustavnega sodišča zadrži izvrševanje 86. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o splošnem upravnem postopku, zavrne.

3. Predlog, naj se do končne odločitve Ustavnega sodišča zadrži izvrševanje osmega odstavka 62. člena, drugega do petega odstavka in prve povedi šestega odstavka 86.a člena, prve povedi tretjega odstavka 86.b člena, 87. in 210.a člena, tretjega odstavka 210.b člena, 214.a in 214.b člena, tretjega odstavka 229.a člena ter prvega odstavka 281.a člena Zakona o splošnem

upravnem postopku ter prvega odstavka 84. člena in prvega odstavka 85. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o splošnem upravnem postopku, se zavrne.

5. Deli Zakona o dohodnini ter Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini niso v neskladju z Ustavo

Odločba U-I-158/24 z dne 2. 4. 2026

Tretji in šesti odstavek 48. člena in 59. člen Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 24/12, 30/12, 75/12, 94/12, 96/13, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19, 28/19, 66/19, 39/22, 158/22 in 104/24) ter 23. člen Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 104/24) niso v neskladju z Ustavo.

Člen 113a Zakona o dohodnini ni v neskladju z Ustavo.

Izpodbijana ureditev, ki določa pogoje za vstop v sistem normiranih odhodkov oziroma izstop iz njega, ne spreminja obdavčitve zavezancev za nazaj, temveč določa navedene pogoje za naprej, zato ne posega v zaključena davčna razmerja in nima povratnih učinkov v smislu 155. člena Ustave.

Pri izpodbijani ureditvi gre za nepravo retroaktivnost, ker so pogoji za vstop v sistem normiranih odhodkov oziroma izstop iz njega vezani na prihodke zavezancev iz preteklega poslovanja.

Neprava retroaktivnost sama po sebi načeloma ni prepovedana, razen če gre za nedopusten poseg v načelo varstva zaupanja v pravo, ki izhaja iz načela pravne države (2. člen Ustave).

Sporne spremembe ureditve ugotavljanja davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov so bile uvedene zaradi ugotovljenih pomanjkljivosti dotedanjega sistema normiranih odhodkov in zlasti pri posebnem in poenostavljenem načinu ugotavljanja davčne osnove ni mogoče utemeljeno računati na nespremenljivost zakonskih pogojev za več prihodnjih davčnih let. Poleg tega ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov ni obvezen način določanja davčne osnove, zato teže spornih zakonskih sprememb ni mogoče enačiti s položajem, v katerem bi zakonodajalec za nazaj posegel v že nastalo davčno obveznost ali zavezancu onemogočil opravljanje dejavnosti. Načelo prilagajanja prava družbenim razmeram tako pretehta in izpodbijana ureditev ni v neskladju z načelom varstva zaupanja v pravo, varovanim v okviru 2. člena Ustave.

Čeprav so novi rezidenti glede na predmet pravnega urejanja v bistvenem v enakem položaju kot drugi rezidenti, ki so zavezani plačevati dohodnino, je zakonodajalec izkazal, da je namen posebne olajšave privabiti delovno silo iz tujine, kar je v danih okoliščinah razumen razlog za uvedbo posebne olajšave, in ta razlog je tudi stvarno povezan s predmetom urejanja. Posebna olajšava ni namenjena samo tujcem, saj njena pridobitev ni odvisna od državljanstva ali narodnosti zavezanca. Glede na navedeno izpodbijana ureditev ni v neskladju z načelom enakosti pred zakonom iz 14. člena Ustave.

III. Iz odločb Sodišča Evropske unije

Vrhovno sodišče [na intranetni strani](#) mesečno objavlja izbrane odločbe Sodišča Evropske unije.

Izbor odločitev Sodišča Evropske unije
(povzetki iz aprila in maja 2026)

I. PLAČILNE STORITVE NA NOTRANJEM TRGU

1. Svoboda opravljanja storitev

a. Ureditev druge države članice, v skladu s katero je za prirejanje spletnih iger na srečo potrebno dovoljenje – Spletni igralni avtomati – Sekundarne loterije

[Sodba Sodišča v zadevi C-440/23 | European Lotto and Betting ter Deutsche Lotto- und Sportwetten](#)

(Predhodno odločanje – Člen 56 PDEU – Svoboda opravljanja storitev – Imetnik licence, ki jo je izdala država članica za prirejanje spletnih iger na srečo – Ureditev druge države članice, v skladu s katero je za prirejanje spletnih iger na srečo potrebno dovoljenje – Nujni razlogi v splošnem interesu – Spletni igralni avtomati – Sekundarne loterije – Vračilo izgubljenih zastavkov – Zloraba pravice)

Sodba (peti senat) z dne 16. 4. 2026

Pravo Evropske unije državi članici ne preprečuje prepovedi določenih storitev, ki se zagotavljajo na spletu in so odobrene v drugih državah članicah, ter na to prepoved vezati civilnopравниh posledic. Potrošnik lahko vložil zahtevek za vračilo izgubljenih vložkov proti operaterjem s sedežem v drugi državi članici, kadar so bile zadevne igre na srečo prepovedane v državi članici, kjer ima potrošnik stalno prebivališče.

[Povzetek sodbe](#)

II. INTELEKTUALNA LASTNINA

1. Avtorska pravica in sorodne pravice

a. Uporaba »v namene« pastiša – Reprodukcija delov fonograma (*sampling*)

[Sodba Sodišča v zadevi C-590/23 | Pelham \(Pojem »pastiš«\)](#)

(Predhodno odločanje – Avtorska pravica in sorodne pravice – Direktiva 2001/29/ES – Informacijska družba – Harmonizacija nekaterih vidikov avtorske in sorodnih pravic – Člen 2 – Pravica reproduciranja – Člen 5 – Izjeme in omejitve – Člen 5(3)(k) – Pojem »pastiš« – Uporaba »v namene« pastiša – Reprodukcija delov fonograma (*sampling*) – Temeljne pravice – Listina Evropske unije o temeljnih pravicah – Člen 11 – Svoboda izražanja – Člen 13 – Svoboda umetnosti – Člen 17 – Lastninska pravica)

Sodba (veliki senat) z dne 14. 4. 2026

Sodišče Evropske unije je v okviru dolgotrajnega spora v zvezi z uporabo vzorca (*sample*) skladbe nemške glasbene skupine Kraftwerk pojasnilo obseg izjeme za »pastiš«, ki omogoča uporabo elementov dela, varovanih z avtorsko pravico, brez predhodnega dovoljenja imetnikov pravic. S to izjemo naj bi se zagotovilo pravično ravnovesje med varstvom avtorske pravice in svobodo umetnosti.

Sodišče je med drugim ugotovilo, da ta izjema zajema stvaritve, ki spominjajo na eno ali več obstoječih del, hkrati pa se od njih zaznavno razlikujejo in uporabljajo nekatere njihove značilne elemente, varovane z avtorsko pravico, vključno z »vzorčenjem« (*sampling*), z namenom vzpostavitve umetniškega ali ustvarjalnega dialoga s temi deli, ki ga je mogoče prepoznati kot takega. Ta dialog ima lahko različne oblike, zlasti obliko odprtega posnemanja sloga navedenih del, poklona tem delom ali humoristične ali kritične konfrontacije s temi deli.

[Povzetek sodbe](#)

b. Varstvo medijskih publikacij v zvezi s spletnimi načini uporabe – Nacionalna zakonodaja, ki za založnike teh publikacij določa plačilo »pravičnega nadomestila«

[Sodba v zadevi C-797/23 | Meta Platforms Ireland \(Pravično nadomestilo\)](#)

(Predhodno odločanje – Intelektualna lastnina – Avtorska pravica in sorodne pravice – Direktiva (EU) 2019/790 – Člen 15 – Varstvo medijskih publikacij v zvezi s spletnimi načini uporabe – Nacionalna zakonodaja, ki za založnike teh publikacij določa plačilo »pravičnega nadomestila« – Obveznosti ponudnikov storitev informacijske družbe – Pooblastila, podeljena neodvisnemu upravnemu organu – Listina Evropske unije o temeljnih pravicah – Člen 16 – Svobodna gospodarska pobuda – Omejevanje izvajanja te svobode – Člen 52(1) – Utemeljitev – Tehtanje med navedeno svobodo in drugimi temeljnimi pravicami – Člen 11(2) – Svoboda in pluralnost medijev – Člen 17(2) – Varstvo intelektualne lastnine)

Sodba (veliki senat) z dne 12. 5. 2026

Sodišču je bila predložena zadeva v zvezi s tožbo, ki jo je družba Meta vložila zoper odločbo italijanskega urada za nadzor komunikacij (AGCOM). Po mnenju družbe Meta italijanska zakonodaja, ki določa sistem za zagotavljanje pravičnega nadomestila za spletno uporabo medijskih publikacij, krši evropski okvir v zvezi s pravicami založnikov na enotnem digitalnem trgu.

Sodišče je razsodilo, da je pravica založnikov do pravičnega nadomestila združljiva s pravom Unije, pod pogojem, da to nadomestilo pomeni ekonomsko protidajatev za dovoljenje za spletno uporabo njihovih publikacij. Poleg tega morajo založniki imeti možnost, da ne dajo takega dovoljenja, oziroma možnost, da dovoljenje dajo brezplačno. Poleg tega se od ponudnikov, ki teh publikacij ne uporabljajo, ne sme zahtevati nobeno plačilo. Obveznosti, naložene ponudnikom, da začnejo pogajanja z založniki, ne da bi v tem obdobju omejili vidnost vsebin, in da zagotovijo podatke, potrebne za izračun nadomestila, so upravičene, čeprav omejujejo svobodo gospodarske pobude, saj prispevajo k uresničevanju ciljev prava Unije, da se zagotovi učinkovit in pravičen trg avtorskih pravic ter da se založnikom omogoči amortizacija njihovih naložb.

Sodišče je ugotovilo, da takšne obveznosti, ki krepijo zaščito založnikov, omogočajo vzpostavitev pravičnega ravnovesja med svobodo gospodarske pobude na eni strani in pravico do intelektualne lastnine ter pravico do svobode in pluralnosti medijev na drugi strani.

[Povzetek sodbe](#)

III. VREDNOTE EVROPSKE UNIJE

1. Načelo prepovedi diskriminacije

a. Nacionalna zakonodaja, ki zaradi zaščite otrok uvaja omejitve v zvezi z odkloni od osebne identitete, ki ustreza spolu ob rojstvu, ter omejitve v zvezi s spremembo spola ali s homoseksualnostjo

Sodba Sodišča v zadevi C-769/22 | Komisija/Madžarska (Vrednote Unije)

(Neizpolnitev obveznosti države – Člen 258 PDEU – Nacionalna zakonodaja, ki zaradi zaščite otrok uvaja omejitve v zvezi z odkloni od osebne identitete, ki ustreza spolu ob rojstvu ter omejitve v zvezi s spremembo spola ali s homoseksualnostjo – Direktive 2000/31/ES, 2006/123/ES in 2010/13/EU – Uredba (EU) 2016/679 – Omejitve spolne vzgoje – Načelo prepovedi diskriminacije – Vrednote Evropske unije iz člena 2 PEU – Uveljavljanje kršitev teh vrednot v okviru tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti – Členi 1, 7, 11 in 21 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah – Varstvo osebnih podatkov)

Sodba (občna seja) z dne 21. 4. 2026

Mađarska je s sprejetjem »zakona št. LXXIX iz leta 2021 o strožjih ukrepih proti pedofilskim storilcem kaznivih dejanj in spremembi nekaterih zakonov zaradi varstva otrok« (v nadaljevanju: zakon o spremembah) v svoje nacionalno pravo vnesla različne spremembe. Čeprav ta država članica navaja, da so te spremembe namenjene zaščititi mladoletnikov, več od teh sprememb v bistvu učinkuje tako, da se prepoveduje ali omejuje dostop do vsebin, katerih bistveni element je promoviranje ali prikazovanje odklona od osebne identitete, ki ustreza spolu ob rojstvu, spremembe spola ali homoseksualnosti.

Evropska komisija je pri Sodišču Evropske unije proti Mađarski v zvezi s sprejetjem zakona o spremembah vložila tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti. Sodišču je predlagala, naj ugotovi kršitev primarne in sekundarne zakonodaje Unije glede storitev na notranjem trgu, več pravic, zagotovljenih z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, člena 2 PEU in nazadnje Splošne uredbe o varstvu podatkov (GDPR).

Sodišče je na občni seji razsodilo, da je tožba utemeljena glede vseh tožbenih razlogov.

Prvič, s temi spremembami se krši svoboda opravljanja in prejemanja storitev, kot je določena v primarni zakonodaji Evropske unije in različnih določbah Direktive o elektronskem poslovanju, Direktive o storitvah in Direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah. Sodišče je najprej navedlo, da se s spremembami omejuje možnost ponudnikov medijskih storitev ali drugih ponudnikov, da razvijajo in razširjajo vsebine, katerih bistveni element je v bistvu promoviranje ali prikazovanje odklona od osebne identitete, ki ustreza spolu ob rojstvu, ter promoviranje ali prikazovanje vsebin glede spremembe spola ali homoseksualnosti. S temi spremembami se zato uvajajo omejitve te svobode. Sodišče je nato potrdilo, da je mogoče v pravu Unije take omejitve upravičiti s spodbujanjem koristi otroka ali s potrebo po ohranitvi pravice staršev, da svojim otrokom zagotovijo vzgojo in izobraževanje v skladu s svojimi verskimi, svetovnonazorskimi in pedagoškimi prepričanji, kar je zagotovljeno z Listino.

Sodišče je zlasti poudarilo, da imajo države članice polje proste presoje pri opredelitvi, katere vsebine, zlasti avdiovizualne, bi lahko škodile telesnemu, duševnemu ali moralnemu razvoju mladoletnikov, če pravila na ravni Evropske unije niso harmonizirana.

Vendar je Sodišče razsodilo, da je treba to polje proste presoje uporabljati ob spoštovanju Listine, med drugim ob spoštovanju prepovedi diskriminacije na podlagi spola in spolne usmerjenosti, ki je zagotovljena s prvim odstavkom 21. člena te listine. Sodišče je ugotovilo, da v obravnavani zadevi ni tako. Vidiki zakona o spremembah, ki temeljijo na merilu promoviranja ali prikazovanja odklona od osebne identitete, ki ustreza spolu ob rojstvu, ter promoviranju ali prikazovanju vsebin glede spremembe spola ali homoseksualnosti, namreč

temeljijo na premisi, da lahko vsako tako prikazovanje ali promoviranje, ne glede na njegovo posebno vsebino, škoduje otrokovi koristi. Tak pristop pa kaže na dajanje prednosti nekaterim spolnim identitetam in usmerjenostim v škodo drugih, ki so zato stigmatizirane, kar ni združljivo z zahtevami, ki v družbi, ki temelji na pluralizmu, izhajajo iz prepovedi diskriminacije na podlagi spola in spolne usmerjenosti. Ob takem neupoštevanju bistvene vsebine te prepovedi vsekakor ni mogoče ugotoviti, da so zadevne omejitve utemeljene s ciljem, med drugim, spodbujanja otrokovih koristi. Sodišče je pojasnilo, da je mogoče mladoletnike pred programi, ki niso prilagojeni njihovi starosti, ustrezno zaščititi brez neposredne diskriminacije na podlagi spola in spolne usmerjenosti, kakršna izhaja iz zadevnih sprememb.

Drugič, navedene spremembe pomenijo posebej resen poseg v več temeljnih pravic, varovanih z Listino, in sicer v prepoved diskriminacije na podlagi spola in spolne usmerjenosti, v spoštovanje zasebnega in družinskega življenja ter v svobodo izražanja in obveščanja.

Natančneje, zadevna madžarska zakonodaja stigmatizira in marginalizira necispolne osebe, vključno s transspolnimi, ali neheteroseksualne osebe, kot da zgolj zaradi njihove spolne identitete ali usmerjenosti škodujejo telesnemu, duševnemu in moralnemu razvoju mladoletnikov. V naslovu zakona o spremembah se jih povezuje z izvrševanjem pedofilskih kaznivih dejanj, kar krepi to stigmatizacijo in spodbuja sovražno vedenje do njih.

V teh okoliščinah zadevni ukrepi posegajo v bistveno vsebino zgoraj navedenih temeljnih pravic in jih zato ni mogoče upravičiti s cilji, ki jih navaja Madžarska, to je s spodbujanjem koristi otrok ali s pravico staršev, da svojim otrokom zagotovijo vzgojo in izobraževanje v skladu s svojimi verskimi, svetovnonazorskimi in pedagoškimi prepričanji.

Sodišče je ugotovilo tudi, da je Madžarska v obravnavani zadevi kršila pravico do človekovega dostojanstva. To izhaja iz dejstva, da se v delih zakona o spremembah, ki jim Komisija nasprotuje, skupina oseb, ki so sestavni del družbe, v kateri prevladuje pluralizem, obravnava kot grožnja tej družbi, ki si zasluži posebno zakonsko obravnavo, in to zgolj zaradi njihove spolne identitete ali spolne usmerjenosti. Stigmatizirajoča in žaljiva narava zakona o spremembah vodi do vzpostavitve, ohranjanja ali krepitev njihove družbene »nevidnosti«, s čimer se posega v njihovo dostojanstvo.

Tretjič, Sodišče je prvič ugotovilo ločeno kršitev 2. člena Pogodbe o Evropski uniji, ki določa vrednote, na katerih temelji Unija in ki so skupne vsem državam članicam. Vidiki zakona o spremembah, ki se nanašajo na vsebine, s katerimi se promovirajo ali prikazujejo odklon od osebne identitete, ki ustreza spolu ob rojstvu, ter promovirajo ali prikazujejo vsebine glede spremembe spola ali homoseksualnosti, namreč pomenijo usklajen sklop diskriminatornih ukrepov, s katerimi se očitno in posebej resno posega v pravice necispolnih oseb, vključno s transspolnimi, ali neheteroseksualnih oseb ter krši vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, enakosti in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin.

Zato je ta zakon v nasprotju s samo identiteto Unije kot skupnega pravnega reda v družbi, za katero je značilen pluralizem. Madžarska se za utemeljitev sprejetja zakona, s katerim se kršijo zgoraj navedene vrednote, ne more uspešno sklicevati na svojo nacionalno identiteto.

Četrto, Sodišče je ugotovilo, da se z zadevno madžarsko zakonodajo kršita GDPR in pravica do varstva podatkov, zagotovljena z Listino, saj je bil z njo zakon o sistemu kazenskih evidenc spremenjen tako, da se je razširil dostop do podatkov, ki se v kazenskih evidencah hranijo v zvezi z osebami, ki so storile kazniva dejanja zoper spolno svobodo ali kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost otrok. Čeprav se lahko v nekaterih okoliščinah izkaže, da je tak dostop legitimen, je Sodišče v bistvu ugotovilo, da madžarska zakonodaja ne določa dovolj natančno niti oseb, ki so pooblaščenec za dostop do podatkov iz kazenskih evidenc, niti materialnih

pogojev za dostop, ki so potrebni za to, da bi se posameznikom, na katere se nanašajo osebni podatki, zagotovile ustrezne varovalke.

[Povzetek sodbe](#)

III. VREDNOTE EVROPSKE UNIJE

2. Vrednota pravne države

a. Proizvodnja, predstavitev in prodaja tobačnih in povezanih izdelkov – Najvišje vrednosti emisij katrana, nikotina in ogljikovega monoksida – Zahteva po prostem dostopu do standardov ISO

Sodba Sodišča v zadevi C-155/24 | Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit in drugi

(Predhodno odločanje – Približevanje zakonodaj – Proizvodnja, predstavitev in prodaja tobačnih in povezanih izdelkov – Direktiva 2014/40/EU – Člen 3(1) – Najvišje vrednosti emisij katrana, nikotina in ogljikovega monoksida – Člen 4(1) – Merilne metode – Merjenje ravni emisij na podlagi standardov ISO iz tega člena 4(1) – Standardi, ki niso bili objavljeni v Uradnem listu Evropske unije – Možnost uveljavljanja teh standardov ISO – Člen 2 PEU – Vrednota pravne države – Zahteva po prostem dostopu do takih standardov)

Sodba (veliki senat) z dne 21. 4. 2026

Leta 2018 je Nizozemska fundacija za preprečevanje kajenja med mladimi zaprosila nizozemski organ za nadzor živil in potrošniških proizvodov (NVWA), naj zagotovi, da cigarete s filtrom na Nizozemskem upoštevajo najvišje dovoljene vrednosti emisij katrana, nikotina in ogljikovega monoksida. Te vrednosti so določene v direktivi Unije.

Ker je NVWA to prošnjo zavrnila, je bila zadeva predložena nizozemskim sodiščem. Leta 2020 je sodišče v Rotterdamu Sodišču Evropske unije predložilo predhodna vprašanja v zvezi z nekaterimi določbami direktive. Sodišče je odgovore podalo v sodbi z dne 22. februarja 2022.

Na podlagi te sodbe je sodišče v Rotterdamu odločilo, da standardi ISO, na katere se sklicuje nizozemsko pravo, niso zavezujoči za fundacijo in da metoda merjenja ravni emisij, opisana v teh standardih, ni v skladu z direktivo. Ta metoda, čeprav se nanjo sklicuje zakonodajalec Unije, naj namreč ne bi v zadostni meri upoštevala okoliščine, da del filtra cigarete pokrije kadilec, ko se ta uporablja v skladu s predvideno uporabo. Zoper to sodbo sodišča v Rotterdamu je bila vložena pritožba, v okviru katere so bila Sodišču predložena nova vprašanja za predhodno odločanje. Predložitveno sodišče se zlasti sprašuje, ali je takšen izid upravičen, kadar je posameznik, ki želi preveriti upoštevanje standardov, ki se uporabljajo za cigarete, dane na trg, imel dostop do zadevnih standardov ISO.

Sodišče v svoji sodbi potrjuje, da mora imeti fundacija, katere namen se zdi, da sodi v okvir cilja varovanja zdravja ljudi, ki se uresničuje z direktivo, možnost preveriti, ali cigarete, proizvedene in dane na trg, upoštevajo ravni emisij, določene v direktivi, ob upoštevanju merilnih metod, predpisanih v standardih ISO, na katere ta direktiva napotuje. Tak posameznik mora torej v skladu z načelom pravne države imeti prost dostop do teh standardov. To pomeni, da mora biti ta dostop splošen, učinkovit, brezplačen in nediskriminatoren.

Sodišče tudi ugotavlja, da, če zakonodajalec Unije uvede obveznosti v zvezi z mednarodnimi standardi in želi zaščititi interese, kot je zdravje ljudi, mora stroške, povezane z izvajanjem prostega dostopa do uradne in verodostojne različice teh standardov, nositi Evropska unija. To velja zlasti takrat, kadar so navedeni standardi zaščiteni na podlagi pravic intelektualne lastnine.

Sodišče v zvezi s tem ugotavlja, da so imele vse stranke dostop do vsebine uradne in verodostojne različice standardov ISO, na katere se nanaša direktiva, ki je predmet obravnave v tej zadevi. V takih okoliščinah se fundacija ne more sklicevati na druge merilne metode od tistih, ki so predpisane s temi standardi ISO, čeprav ti niso bili objavljeni v Uradnem listu Evropske unije.

[Povzetek sodbe](#)

IV. VARSTVO POTROŠNIKOV

1. Potrošniške kreditne pogodbe

a. Pojem »posojilna obrestna mera« – Pojem »znesek črpanega kredita« – Pojem »skupni stroški kredita za potrošnika« – Zaračunavanje obresti na znesek, ki ustreza stroškom kredita – Zavarovalna premija

[Sodba Sodišča v zadevi C-744/24 | Bank Polska Kasa Opieki](#)

(Predhodno odločanje – Potrošniške kreditne pogodbe – Direktiva 2008/48/ES – Člen 3, točka (j) – Člen 10(2)(f) – Pojem »posojilna obrestna mera« – Pojem »znesek črpanega kredita« – Člen 3, točka (g) – Pojem »skupni stroški kredita za potrošnika« – Zaračunavanje obresti na znesek, ki ustreza stroškom kredita – Zavarovalna premija)

Sodba (sedmi senat) z dne 23. 4. 2026

Na Poljskem je potrošnik pri banki najel potrošniški kredit. Del zneska kredita je bil uporabljen za plačilo kreditnega zavarovanja, opisanega kot »prostovoljnega«. Obresti pa niso bile obračunane le na dejansko izplačani znesek kredita, temveč tudi na zavarovalno premijo.

Pred nacionalnim sodiščem potrošnik zahteva zlasti vračilo kredita brez obresti ali drugih stroškov, ker je banka obračunala obresti na znesek, ki je poleg izplačanega kredita vključeval tudi stroške zavarovanja.

Nacionalno sodišče je zadevo predložilo Sodišču Evropske unije z vprašanjem, ali je takšna praksa banke skladna z direktivo o potrošniških kreditnih pogodbah.

Sodišče je odgovorilo nikalno.

Najprej je poudarilo, da sta pojma »skupni znesek kredita« in »skupni stroški kredita za potrošnika« v smislu navedene direktive medsebojno izključujoča. Zato »skupni znesek kredita« ne more vključevati zneskov, namenjenih izpolnitvi obveznosti, povezanih s kreditom, kot so stroški zavarovanja ali druge vrste stroškov, ki jih mora plačati potrošnik.

Sodišče je nadalje pojasnilo, da se »posojilna obrestna mera«, kot jo opredeljuje direktiva, nanaša na obrestno mero, ki se uporablja za izplačani znesek kredita, torej za skupni znesek kredita. Obrestna mera se zato uporablja le za zneske, ki so dejansko dani na voljo potrošniku, ne pa tudi za zneske, ki jih kreditodajalec nameni plačilu stroškov, povezanih s kreditom, in ki potrošniku dejansko niso izplačani. Posledično banka na te zneske ne sme obračunavati pogodbenih obresti.

Dejstvo, da ti stroški niso vključeni v skupni znesek kredita, pa ne pomeni, da jih ni mogoče prenesti na kreditorejmalce, na primer s sorazmerno višjo obrestno mero. Takšen pristop sledi dvojnemu cilju direktive. Po eni strani omogoča razvoj učinkovitega notranjega trga potrošniških kreditov. Po drugi strani pa preglednost tega trga – zlasti zaradi zagotavljanja ustreznih informacij o efektivni letni obrestni meri (EOM oziroma APR) po vsej Evropski uniji – potrošnikom omogoča lažjo primerjavo kreditnih ponudb.

V. KONKURENCA

1. Člen 101(1) PDEU

a. Poklicni nogomet – Sporazum o nespeljevanju igralcev, sklenjen med nacionalnim športnim združenjem in skupino klubov po prekinitvi športne sezone 2019/2020 zaradi pandemije covid-19

Sodba Sodišča v zadevi C-133/24 | CD Tondela in drugi

(Predhodno odločanje – Konkurenca – Poklicni nogomet – Sporazum o nespeljevanju igralcev, sklenjen med nacionalnim športnim združenjem in skupino klubov po prekinitvi športne sezone 2019/2020 zaradi pandemije covid-19 – Člen 101(1) PDEU – Omejevanje konkurence zaradi cilja ali zaradi posledice – Trg dela – Klubske zaposlovanje igralcev – Enostranska odpoved pogodbe o zaposlitvi, ki jo podajo igralci – Prenehanje pogodbe o zaposlitvi – Vsebina sporazuma – Gospodarski in pravni okvir, v katerega se umešča ta sporazum – Objektivni cilji, ki naj bi jih navedeni sporazum dosegel glede konkurence – Upravičenost – Pogoji – Uresničevanje legitimnih ciljev v splošnem interesu – Nujnost – Sorazmernost)

Sodba (peti senat) z dne 30. 4. 2026

Sodišče Evropske unije je pojasnilo merila za presojo, ali je sporazum poklicnih nogometnih klubov o nespeljevanju igralcev med pandemijo covid-19 omejeval konkurenco in je zato prepovedan po členu 101(1) PDEU. Portugalski organ za varstvo konkurence je ta sporazum ocenil kot omejevanje konkurence na trgu zaposlovanja igralcev. Sodišče je pojasnilo, da je treba pri presoji upoštevati vsebino sporazuma, gospodarski in pravni okvir ter njegov namen. Sodišče je ugotovilo, da je sporazum portugalskih nogometnih klubov o nespeljevanju igralcev omejeval konkurenco pri zaposlovanju igralcev in lahko vplival tudi na vrednost oziroma ceno igralcev na trgu. Pandemija sama po sebi ne upravičuje kršitve pravil konkurence, vendar je pomembna okoliščina pri presoji primera. Če sporazum zasleduje legitimen cilj, kot je zagotavljanje regularnosti športnih tekmovanj, je lahko izjemoma dopusten, če je nujen in sorazmeren. Končno presojo o zakonitosti sporazuma mora opraviti portugalsko sodišče na podlagi vseh dejanskih in pravnih okoliščin.

[Povzetek sodbe](#)

VI. SOCIALNA POLITIKA

1. Ukrep socialne zaščite in dostopa do zaposlitve

a. Posredna diskriminacija

Sodba v zadevi C-747/22 | INPS (Socialna pomoč in dostop do zaposlitve – posredna diskriminacija)

(Predhodno odločanje – Območje svobode, varnosti in pravice – Azilna politika – Status subsidiarne zaščite – Direktiva 2011/95/EU – Člen 26 – Dostop do zaposlitve – Člen 29 – Socialna zaščita – Enako obravnavanje – Ukrep socialne zaščite in dostopa do zaposlitve – Pogoj prebivanja vsaj deset let, od tega zadnji dve leti neprekinjeno – Posredna diskriminacija)

Sodba (veliki senat) z dne 7. 5. 2026

Tujememu državljanu, ki mu je bila priznana subsidiarna zaščita v Italiji, je bila preklicana dodelitev »univerzalnega prejemka« (socialni prejemki z mehanizmom za vključevanje na trg dela), potem ko je bilo pri upravnem nadzoru ugotovljeno, da ne izpolnjuje pogoja vsaj desetletnega prebivanja na nacionalnem ozemlju, ki ga določa italijansko pravo.

Tuji državljan je to odločbo izpodbijal pred italijanskim sodiščem, ki je pri Sodišču vložilo predlog za sprejetje predhodne odločbe, da bi ugotovilo, ali ta pogoj pomeni posredno diskriminacijo tujih državljanov.

Sodišče je razsodilo, da mora dodelitev univerzalnega prejemka spoštovati načelo enakosti med upravičenci do mednarodne zaščite in lastnimi državljani, tako glede dostopa do zaposlitve kot pravice do minimalnega dohodka. Čeprav se ta pogoj enako uporablja za vse državljane, prizadene predvsem tuje državljane. Tega različnega obravnavanja ni mogoče utemeljiti s tem, da je dodelitev univerzalnega prejemka veliko upravno in ekonomsko breme, kot to meni italijanska vlada. Gre torej za posredno diskriminacijo, ki je s pravom Unije prepovedana.

[Povzetek sodbe.](#)

VI. SOCIALNA POLITIKA

2. Pogodbe o zaposlitvi za določen čas v javnem sektorju

a. Ukrepi za preprečevanje in sankcioniranje zlorab, ki izhajajo iz veriženja pogodb o zaposlitvi ali delovnih razmerij za določen čas – Preoblikovanje zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas

Sodba Sodišča v zadevi C-418/24 | Obadal

(Predhodno odločanje – Socialna politika – Direktiva 1999/70/ES – Okvirni sporazum o delu za določen čas, sklenjen med ETUC, UNICE in CEEP – Pogodbe o zaposlitvi za določen čas v javnem sektorju – Določba 5 – Ukrepi za preprečevanje in sankcioniranje zlorab, ki izhajajo iz veriženja pogodb o zaposlitvi ali delovnih razmerij za določen čas – Preoblikovanje zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas – Nacionalna ureditev, ki ne dopušča takega preoblikovanja, ampak določa druge ukrepe za preprečevanje in sankcioniranje take zlorabe – Učinkoviti, odvrtačilni in sorazmerni ukrepi sankcioniranja)

Sodba (veliki senat) z dne 14. 4. 2026

Delavka je od marca 2016 opravljala naloge vzgojiteljice otrok kot pogodbena uslužbenka v javnem izobraževalnem centru, ki je v pristojnosti avtonomne skupnosti Madrid (Španija). Njeno delovno razmerje je temeljilo na šestih zaporednih pogodbah za določen čas, pri čemer je bil namen vseh pogodb zapolniti prosto delovno mesto ali nadomestiti delavca.

Špansko sodišče je njeno delovno razmerje opredelilo kot »delovno razmerje za nedoločen čas, a ne za stalno«, z obrazložitvijo, da so bile njene zaporedne pogodbe o zaposlitvi za določen čas zlorabljene. To pomeni, da je delavka ostala na svojem delovnem mestu, dokler se to ne bi dokončno zapolnilo z izbirnim postopkom, in da bi ob prenehanju delovnega razmerja prejela odpravnino. Delavka je pri španskem vrhovnem sodišču vložila predlog, da se njeno delovno razmerje razglasi za stalno.

Navedeno sodišče je navedlo, da se je Sodišče Evropske unije v sodbi iz leta 2024 izreklo o obveznostih, ki izhajajo iz določbe 5 Okvirnega sporazuma o delu za določen čas. Namen te določbe je preprečiti zlorabe, ki izhajajo iz veriženja pogodb ali delovnih razmerij za določen čas. Vendar so španska sodišča navedeno sodbo Sodišča razlagala različno. Špansko vrhovno sodišče je menilo, da bi bilo primerno, da Sodišče poda pojasnila o tem, ali sta nacionalna ureditev in sodna praksa v zvezi s pojmom »delovno razmerje za nedoločen čas, a ne za stalno« v skladu z zahtevami iz določbe 5 Okvirnega sporazuma, in sicer, ali vsebujeta ustrezne ukrepe za sankcioniranje teh zlorab v javnem sektorju.

Sodišče je najprej spomnilo, da ni pristojno za to, da bi se izreklo o razlagi določb nacionalnega prava, saj je to naloga pristojnih nacionalnih sodišč. Zato bo moralo špansko vrhovno sodišče presoditi, ali je z ukrepi, ki so določeni v nacionalni ureditvi, ustrezno sankcionirana zloraba veriženja pogodb oziroma delovnih razmerij za določen čas v javnem sektorju, in ali ti omogočajo odpravo posledic kršitve prava Unije.

Kljub temu je Sodišče podalo pojasnila, ki špansko vrhovno sodišče usmerjajo pri njegovi presoji.

Sodišče je presodilo, da preoblikovanje zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas v »delovno razmerje za nedoločen čas, a ne za stalno«, ni primeren ukrep za ustrezno sankcioniranje zlorab. Ta ukrep namreč pomeni ohranitev začasnega delovnega razmerja in s tem negotovega položaja zadevnega delavca, medtem ko je stabilnost zaposlitve pomemben element varstva delavcev.

Dalje, Sodišče je ugotovilo, da z odpravninami, ki so določene z nacionalno ureditvijo in ki se izplačajo ob prenehanju delovnega razmerja ter za katere velja dvojna zgornja meja, ni mogoče odpraviti posledic kršitve prava Unije v vseh primerih zlorabe veriženja pogodb o zaposlitvi za določen čas.

Poleg tega je Sodišče glede sistema odgovornosti organov javne uprave poudarilo, da tak sistem ni ustrezen ukrep v smislu določbe 5, če je dvoumen, abstrakten in nepredvidljiv ter ga ne spremljajo drugi učinkoviti, odvračilni in sorazmerni ukrepi, ki omogočajo odpravo posledic kršitve prava Unije. Špansko vrhovno sodišče mora preveriti, po eni strani, ali sistem odgovornosti, določen v španskem pravu, temelji na natančnih, predvidljivih in v praksi izvedljivih nacionalnih določbah, tako da omogoča ustrezno sankcioniranje zadevnih organov javne uprave, in, po drugi strani, ali ga spremljajo tovrstni ukrepi.

Nazadnje, Sodišče je ugotovilo, da izvedba izbirnih postopkov, pri katerih se sicer upoštevajo predhodne delovne izkušnje zadevnega delavca in njegova delovna doba opravljanja svojih nalog, vendar upoštevanje tega ni omejeno na kandidate, ki so bili žrtve takih zlorab, tudi ni ustrezen ukrep za preprečevanje in sankcioniranje zlorab. Dejansko se lahko zgodi, da zadevni delavec ne sodeluje v izbirnem postopku ali da njegova prijava na delovno mesto ni sprejeta.

Poleg tega se zdi, da upoštevanje omenjenih delovnih izkušenj in delovne dobe koristi vsem delavcem, ki so zaposleni za določen čas in ki imajo take delovne izkušnje, vključno tistim, ki niso bili žrtve take zlorabe, kar pa mora preveriti špansko vrhovno sodišče.

[Povzetek sodbe](#)

VII. PRAVOSODNO SODELOVANJE V CIVILNIH IN GOSPODARSKIH ZADEVAH

1. Postopek za evropski nalog za zamrznitev bančnih računov z namenom olajšanja čezmejne izterjave dolgov v civilnih in gospodarskih zadevah

a. Dejansko tveganje, da bi bila brez izdaje takega naloga naknadna izvršitev zahtevka ovirana ali precej otežena

Sodba v zadevi C-198/24 | Mr Green

(Predhodno odločanje – Pravosodno sodelovanje v civilnih in gospodarskih zadevah – Uredba (EU) št. 655/2014 – Postopek za evropski nalog za zamrznitev bančnih računov z namenom olajšanja čezmejne izterjave dolgov v civilnih in gospodarskih zadevah – Pogoji za izdajo – Člen 7(1) – Nujnost – Dejansko tveganje, da bi bila brez izdaje takega naloga naknadna izvršitev zahtevka ovirana ali precej otežena – Narava tega tveganja – Okoliščine, s katerimi je mogoče dokazati obstoj navedenega tveganja – Pretekla dejanja dolžnika – Ovire za izvršitev v državi članici stalnega prebivališča – Zakonodaja države članice, ki določa, da so vsi pravni postopki v zvezi z zakonitostjo opravljanja storitev iger na srečo iz te države članice, ki so dovoljene v skladu z njenimi predpisi, nedopustni ter da morajo sodišča navedene države članice zavrniti priznanje in izvršitev vseh tujih sodnih odločb, izdanih na podlagi takšnega postopka)

Sodba (četrti senat) z dne 21. 5. 2026

Družbi Mr Green, malteškemu ponudniku spletnih iger na srečo, je bilo konec leta 2021 v Avstriji naloženo, da igralcu s prebivališčem v tej državi članici povrne izgubljene stave. Ker družba Mr Green ni imela avstrijske licence za prirejanje iger na srečo, je pogodba o igranju iger na srečo štela za nično.

Ker družba Mr Green teh zneskov ni povrnila, je igralec leta 2024 pri avstrijskih sodiščih zaprosil za izdajo evropskega naloga za zamrznitev bančnih računov (*European Account Preservation Order*). Predlog se je nanašal na račune družbe Mr Green na Irskem, v Luksemburgu, na Malti in Švedskem.

Potem ko so avstrijska sodišča družbi Mr Green odredila vračilo izgub tudi drugim igralcem, je družba leta 2021 prekinila poslovno razmerje s svojim avstrijskim ponudnikom plačilnih storitev. Igralec je zato trdil, da obstaja tveganje, da bo družba podobno ravnala tudi na Irskem, v Luksemburgu in na Švedskem ter tako zaščitila svoje premoženje pred upniki s prenosom sredstev na Malto. Poleg tega malteška zakonodaja od junija 2023 prepoveduje izvrševanje tujih sodnih odločb proti prirediteljem iger na srečo, ki imajo malteško licenco.

Deželno sodišče za civilne zadeve na Dunaju (Avstrija) je podvomilo, ali je mogoče te okoliščine upoštevati pri presoji, ali so izpolnjeni pogoji za izdajo evropskega naloga za zamrznitev računov, zato je na Sodišče Evropske unije naslovilo vprašanje za predhodno odločanje glede razlage uredbe Evropske unije, ki ureja postopek izdaje takega naloga.

Sodišče je ugotovilo, da lahko sodišče, pri katerem je vložen predlog za izdajo takšnega naloga, opravi celovito presojlo okoliščin, na katere se sklicuje upnik, da ugotovi, ali zaradi ravnanja dolžnika obstaja resnično tveganje, da bi brez izdaje naloga dolžnik onemogočil izvršitev terjatve ali jo bistveno otežil.

Odgovor Sodišča na vprašanje avstrijskega sodišča je, da nacionalno sodišče, ki odloča o vlogi za izdajo evropskega naloga za zamrznitev, lahko za ugotovitev, ali je nujno sprejeti ta nalog, upošteva, prvič, dolžnikovo ravnanje, do katerega je prišlo več let pred vložitvijo te vloge, in drugič, obstoj prava v državi članici, v kateri ima dolžnik sedež, ki bi lahko oviralo izvršitev zadevnega zahtevka

Povzetek sodbe

IV. Iz odločb Evropskega sodišča za človekove pravice

Vrhovno sodišče na [intranetni strani sodstva](#) mesečno objavlja prevode povzетkov odločb ESČP.

Izbor odločitev Evropskega sodišča za človekove pravice
(povzetki iz aprila in maja 2026)

2. člen EKČP (pravica do življenja)

❖ Smrt nevarnega posameznika med aretacijo v Belgiji

Benladghem proti Belgiji, 30. 4. 2026

Smrt nevarnega posameznika, ki so jo med aretacijo povzročili policisti v silobranu, ni pomenila kršitve Konvencije.

V sodbi v zadevi Benladghem proti Belgiji (pritožba št. 5414/22) je Evropsko sodišče za človekove pravice odločilo, da ni prišlo do kršitve 2. člena (pravica do življenja) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic.

Primer se je nanašal na smrt pritožnikovega brata, ki so ga med aretacijo ustrelili pripadniki posebnih enot belgijske zvezne policije. Zoper njega sta v Belgiji potekali dve preiskavi in veljal je za posebej nevarnega posameznika.

Sodišče je, enako kot nacionalna sodišča, presodilo, da je mogoče šteti, da so policisti ob streljanju ravnali v iskrenem prepričanju, da so njihova življenja ogrožena, in da so lahko iskreno verjeli, da je uporaba sile nujna. Zato so bili upravičeni uporabiti ustrezna sredstva za svojo obrambo. V obravnavanem primeru so bili strelji policistov odgovor na grožnjo, ki jo je predstavljal pritožnikov brat, saj je zgrabil svojo pištolo in jo usmeril proti enemu izmed policistov. Uporaba sile v tem primeru ni presegla tistega, kar je bilo »nujno potrebno«.

3. člen EKČP (prepoved nečloveškega ali ponižujočega ravnanja)

❖ Nizozemski sistem preverjanja dosmrtnih kazni izpolnjuje konvencijske standarde

F. B. in drugi proti Nizozemski, 21. 4. 2026

Nizozemski sistem preverjanja dosmrtnih kazni izpolnjuje konvencijske standarde.

V sodbi v zadevi F. B. in drugi proti Nizozemski (pritožba št. 28157/18 in še šest drugih) je Evropsko sodišče za človekove pravice odločilo, da ni prišlo do kršitve 3. člena (prepoved nečloveškega ali ponižujočega ravnanja) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic.

Primer se je nanašal na pritožbene očitke pritožnikov, da nizozemska zakonodaja in postopki pravno in dejansko ne omogočajo zmanjšanja njihove dosmrtne zaporne kazni. Obsojenci na dosmrtni zapor morajo namreč čakati 25 let od začetka policijskega pridržanja ali pripora, preden postanejo upravičeni do vključitve v aktivnosti reintegracije, namenjene vrnitvi v družbo. O vključitvi v fazo reintegracije odloča pristojni minister ob pomoči Svetovalnega

odbora za dosmrtno obsojene zapornike. Po nadaljnjih treh letih mora minister, prav tako ob pomoči istega odbora, odločiti, ali bo pomilostitev odobrena ali ne. Pritožniki so trdili, da nizozemski mehanizem preverjanja ne izpolnjuje standardov Konvencije.

Po preučitvi sistema preverjanja, uvedenega z Odlokom Svetovalnega odbora za dosmrtno obsojene zapornike (*Besluit Adviescollege levenslanggestraften*) leta 2017, je Sodišče ugotovilo, da so nizozemski organi vzpostavili in izvajali sistem preverjanja dosmrtnih kazni, s katerim so se pritožniki lahko informirali, kaj morajo storiti, da bi bili obravnavani za izpustitev, ter pod kakšnimi pogoji bo opravljeno preverjanje njihovih kazni. Po preučitvi individualnih okoliščin pritožnikov je Sodišče ugotovilo tudi, da njihovih dosmrtnih kazni niti pravno niti dejansko ni mogoče šteti za nezmanjšljive.

3. člen EKČP (prepoved ponižujočega ravnanja)

❖ **Zamude pri prevzemu skrbi za prosilce za azil po pravnomočnih sodnih odločbah so pomenile kršitev Konvencije**

M. V. in drugi proti Belgiji, 9. 4. 2026

Zamude pri prevzemu skrbi za prosilce za azil, tudi po pravnomočnih sodnih odločbah, so pomenile kršitev več določb Konvencije.

Zadeva M. V. in drugi proti Belgiji (pritožba št. 52836/22 in še tri druge) se je nanašala na štiri prosilce za mednarodno zaščito, ki jim v Belgiji več mesecev nista bili zagotovljeni nastanitev ali materialna pomoč. Slednje navkljub pravnomočnim odločbam delovnega sodišča v Bruslju (Brussels Employment Tribunal), ki je Belgiji naložilo, da jim v skladu s svojimi zakonskimi obveznostmi zagotovi takšno pomoč.

Evropsko sodišče za človekove pravice je ugotovilo, da je prišlo do kršitve 3. člena (prepoved ponižujočega ravnanja) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic. Razmere, v katerih so morali živeti pritožniki (več mesecev na ulici brez možnosti za zadovoljevanje osnovnih življenjskih potreb, tudi pozimi), so presegle stopnjo resnosti v skladu s 3. členom Konvencije. Pritožniki so bili tako žrtve ponižujočega ravnanja, ki je pomenilo nespoštovanje njihovega dostojanstva.

Sodišče je ugotovilo kršitev prvega odstavka 6. člena (pravica do poštenega sojenja) Konvencije. Čeprav se Sodišče zaveda težkega položaja, s katerim se je soočala država, časa, potrebne za izvršitev sodnih odločb glede pritožnikov, ni mogoče šteti za razumnega.

Sodišče je prav tako ugotovilo, da belgijski organi niso izpolnili svojih obveznosti iz 34. člena (pravica do individualne pritožbe) Konvencije, saj čas med odreditvijo začasnih ukrepov in njihovim izvajanjem s strani oblasti ni bil razumen. Ti ukrepi so poleg tega potrjevali pravnomočne odločbe, predhodno izdane s strani nacionalnih sodišč.

5. člen EKČP (pravica do svobode in varnosti)

❖ **Kontinuiran preventiven pripor obsojenega pedofila zaradi nevarnosti ponovitve kaznivih dejanj ni pomenil kršitve Konvencije**

B. M. proti Švici, 12. 5. 2026

Kontinuiran preventiven pripor obsojenega pedofila zaradi nevarnosti ponovitve kaznivih dejanj ni pomenil kršitve Konvencije, vendar bi moralo upravno sodišče v njegovi zadevi opraviti obravnavo.

Zadeva B. M. proti Švici (pritožba št. 50227/21) se je nanašala na zavrnitev prošnje za pogojni odpust (»*release on licence*«), ki jo je vložil pritožnik, pedofil, ki je bil od leta 2005 v preventivnem priporu po obsodbi zaradi spolnih zlorab mladoletnikov, ter na dejstvo, da upravno sodišče v njegovi zadevi ni opravilo obravnave.

Evropsko sodišče za človekove pravice je v sodbi odločilo, da ni prišlo do kršitve prvega odstavka 5. člena (pravica do svobode in varnosti) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic.

Sodišče je zlasti ugotovilo, da je zvezno vrhovno sodišče sprejelo pristop, skladen z načeli iz sodne prakse glede upravičenosti odvzema prostosti po a. točki prvega odstavka 5. člena Konvencije, ko je presodilo, da so zadevni pravni interesi zelo pomembni, saj vključujejo telesno in duševno integriteto otrok, ki so posebej ranljive osebe. Nadaljevanje preventivnega pripora je bilo zato edini način za preprečitev velike nevarnosti, da bi pritožnik ponovno storil kaznivo dejanje, saj ukrepi, predvideni v primeru njegovega pogojnega odpusta, za ta namen niso bili zadostni.

Sodišče je nadalje odločilo, da je prišlo do kršitve četrtega odstavka 5. člena (pravica do hitre odločitve o zakonitosti odvzema prostosti) Konvencije. Ugotovilo je, da bi moralo upravno sodišče opraviti obravnavo in zaslišati pritožnika, glede na dolžnost sodnega organa, da oceni njegovo osebnost, ranljivost in odsotnost novejšega izvedenskega mnenja.

6. člen EKČP (pravica do dostopa do sodišča)

❖ **Zavrnitev imenovanja kandidatov na sodniške funkcije s strani predsednika Poljske leta 2008 je predstavljala kršitev Konvencije**

Sobczyńska in drugi proti Poljski, 21. 5. 2026

Zavrnitev imenovanja kandidatov na sodniške funkcije brez obrazložitve s strani takratnega predsednika Poljske leta 2008 in odsotnost sodnega nadzora sta pomenili kršitev Konvencije.

Evropsko sodišče za človekove pravice je v sodbi v zadevi Sobczyńska in drugi proti Poljski (pritožba št. 62765/14 in še dve drugi) odločilo, da je prišlo do kršitve 6. člena (pravica do dostopa do sodišča) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic.

Zadeva se je nanašala na odločitev takratnega predsednika republike iz leta 2008, da pritožnikov ne imenuje na prosta sodniška mesta, ne da bi za to navedel razloge, čeprav so uspešno sodelovali v konkurenčnem izbirnem postopku, in na odsotnost sodnega nadzora nad to odločitvijo.

Sodišče je ugotovilo, da so imeli pritožniki pravico do poštenega postopka pri obravnavi svojih kandidatur za sodniško funkcijo ter legitimno in razumno pričakovanje, da bodo njihove kandidature ustrezno obravnavane. Ker niso bili seznanjeni z razlogi za predsednikovo zavrnitev imenovanja in ker te zavrnitve niso mogli izpodbijati, niso bili zaščiteni pred tem, kar bi bilo mogoče upravičeno šteti za samovoljno odločitev.

6. člen EKČP (pravica do poštenega sojenja) – prvi odstavek

❖ Odločitvi o nepristranskosti hrvaškega ustavnega sodišča v odmevnih korupcijskih postopkih

Mlinarević proti Hrvaški, 30. 4. 2026

Sanader proti Hrvaški, 30. 4. 2026

Dve odločitvi o nepristranskosti hrvaškega ustavnega sodišča v odmevnih korupcijskih postopkih.

Zadevi Mlinarević proti Hrvaški (pritožba št. 24406/21) in Sanader proti Hrvaški (pritožba št. 27577/21) sta se nanašali na kazenske postopke zaradi korupcije, splošno znane kot afera »Planinska«. Obdolžena v postopkih, Mladen Mlinarević in Ivo Sanader, sta zatrjevala, da je bil sodnik, ki je predsedoval njunima zadevama pred ustavnim sodiščem, pristranski.

Evropsko sodišče za človekove pravice je sodbi v zadevi gospoda Mlinarevića odločilo, da je prišlo do kršitve prvega odstavka 6. člena (pravica do poštenega sojenja) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic.

Sodišče je ugotovilo, da je imel gospod Mlinarević legitimne razloge za dvom o nepristranskosti predsedujočega sodnika R. M., ki je odločal o njegovi zadevi. Potem ko je R. M. postal sodnik ustavnega sodišča, je odvetniška pisarna, ki je zastopala Mlinarevićevega soobdolženca, prevzela njegovo odvetniško pisarno in zastopanje v večini zadev, v katerih je bil glavni pooblaščenec. Njegov sin je bil v tistem času prav tako odvetniški pripravnik v tej pisarni.

Po drugi strani pa je trditev gospoda Sanaderja o pristranskosti temeljila na vlogi predsedujočega sodnika kot zagovornika v sklopu drugega kazenskega postopka proti njemu. Vendar sta bila ta dva postopka med seboj nepovezana in sta potekala v štiriletnem razmiku. Morebitnega strahu pred pristranskostjo po objektivnem merilu ni bilo mogoče upravičiti, zato je Sodišče v zadevi gospoda Sanaderja zavrnilo pritožbo kot nedopustno. Odločitev je dokončna.

❖ Ustrezna utemeljitev odločitev slovenskih sodišč in zagotovitev poštenih postopkov pri presoji ustreznosti odškodnine v zvezi z izbrisom iz registra stalnega prebivalstva

Miloš Mihajlović proti Sloveniji, 9. 4. 2026

Slovensko sodišče je za svojo odločitev navedlo zadostne razloge, domači postopki so bili kot celota poštene, pritožnik je imel na voljo učinkovito pravno sredstvo pri presoji ustreznosti izplačane mu odškodnine v zvezi z izbrisom iz registra stalnega prebivalstva.

Evropsko sodišče za človekove pravice je v zadevi Mihajlović proti Sloveniji (pritožba št. 17268/23) zavrnilo pritožbo kot nedopustno. Pritožba se je nanašala na vprašanje ustreznosti odškodnine, izplačane pritožniku, ki je bil 26. februarja 1992 izbrisan iz registra stalnega prebivalstva.

Pritožnik se je pritožil, da so nacionalna sodišča samovoljno zanikala obstoj vzročne zveze med izbrisom in zatrjevano premoženjsko škodo. Pritožil se je tudi, da je prvostopenjsko sodišče neupravičeno zavrnilo njegov predlog za postavitve izvedenca finančne stroke za oceno njegove izgube dohodka.

Evropsko sodišče za človekove pravice je ugotovilo, da je pritožnik užival pravico do kontradiktornega postopka, v katerem ga je zastopal odvetnik, in da je lahko na več sodnih stopnjah navedel vse argumente, ki jih je štel za pomembne. Poleg tega je Okrožno sodišče v Ljubljani izvedlo dokazno oceno ob upoštevanju vseh dejstev zadeve, ki so mu bila predložena, in svojo odločitev ustrezno obrazložilo. Ugotovitev nacionalnih sodišč, da pritožnik ni izpolnil svojega trditvenega in dokaznega bremena za utemeljitev svojega zahtevka, se ne zdi samovoljna ali očitno nerazumna. Pravila o dokaznem bremenu urejajo predvsem notranje pravo in domača sodišča.

Sodišče ob upoštevanju svoje subsidiarne vloge ne vidi razlogov za odmik od zaključka nacionalnih sodišč, saj ga ni mogoče šteti za samovoljnega ali za takšnega, ki pritožniku nalaga pretirano breme. Zato ne vidi razloga za ugotovitev, da so bila pravna sredstva, ki so bila pritožniku na voljo za uveljavljanje bistva njegove pravice, varovane z 8. členom (pravica do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic, neučinkovita. V zvezi s tem Sodišče znova poudarja, da učinkovitost pravnega sredstva v smislu 13. člena (pravica do učinkovitega pravnega sredstva) Konvencije ni odvisna od gotovosti ugodnega izida za pritožnika.

Sodišče je v zvezi s pritožnikovimi očitki po prvem odstavku 6. člena (pravica do poštenega sojenja) Konvencije, zaradi zavrnitve prvostopenjskega sodišča, da to postavi izvedenca finančne stroke, ugotovilo, da je Okrožno sodišče v Ljubljani za svojo odločitev navedlo zadostne razloge, ki jih Sodišče ne šteje za nerazumne. Poleg tega je pritožnik lahko v celoti sodeloval v nacionalnih postopkih in v postopku pred Sodiščem ni izkazal, da ti postopki niso izpolnjevali zahtev iz prvega odstavka 6. člena Konvencije.

Ob ustreznem upoštevanju dejstev in razlogov, ki so jih navedla nacionalna sodišča, Sodišče ne dvomi, da so bili nacionalni postopki kot celota poštene in da je imel pritožnik na voljo učinkovito pravno sredstvo, ki je lahko neposredno zagotovilo za popravo krivic iz njegovih pritožb po 8. členu Konvencije.

Za sklep v slovenskem jeziku klikni [tukaj](#).

7. člen EKČP (ni kazni brez zakona)

❖ Pritožnikova obsodba v Turčiji zaradi članstva v oboroženi teroristični organizaciji, odgovorni za državni udar, je pomenila kršitev Konvencije

Yasak proti Turčiji, 5. 5. 2026

Pritožnikova obsodba zaradi članstva v oboroženi teroristični organizaciji in njegovi priporni pogoji so pomenili kršitev 7. in 3. člena Konvencije.

Veliki senat Evropskega sodišča za človekove pravice je v sodbi v zadevi Yasak proti Turčiji (pritožba št. 17389/20) odločil, da je prišlo do kršitve 7. člena (ni kazni brez zakona) in do kršitve 3. člena (prepoved nečloveškega in ponižujočega ravnanja) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic.

Zadeva se je nanašala na obsodbo pritožnika po drugem odstavku 314. člena turškega kazenskega zakonika zaradi članstva v oboroženi teroristični organizaciji in na pogoje njegovega pripora v zaporu v Çorumu.

Gre za enega izmed številnih kazenskih postopkov proti osebam, obdolženih članstva v oboroženi teroristični organizaciji, in sicer v skupini, ki jo turške oblasti označujejo kot Fetulahistično teroristično organizacijo (FETÖ/PDY), organizacijo, odgovorno za poskus državnega udara v Turčiji 15. julija 2016.

Sodišče je ugotovilo, da nacionalna sodišča v nasprotju z zahtevami nacionalnega prava niso pojasnila, zakaj je dejstvo, da je imel pritožnik določene odgovornosti v izobraževalni veji organizacije (še pred tem, ko so nacionalne oblasti in sodišča FETÖ/PDY označili za teroristično organizacijo), vodilo do sklepa, da se je zavedal same narave organizacije in njenih terorističnih ciljev, da je želel biti del te organizacije ter da je v njej aktivno in kontinuirano prispeval. To, da ni bila opravljena nobena presoja pritožnikovega namena, in sicer subjektivnega elementa kaznivega dejanja članstva v teroristični organizaciji, glede na konkretne dokaze o njegovih dejanjih in vlogi, ki jo je imel, je pomenilo temeljno kršitev zahteve po individualizirani presoji kazenske odgovornosti.

Glede pripornih pogojev je Sodišče ugotovilo, da je bil pritožnik skoraj štiri leta priprt v razmerah hude in trajne prezasedenosti, ki so jih zaznamovali zlasti pomanjkanje lastne postelje približno 14 mesecev, neustrezne sanitarne razmere, pomanjkanje zasebnosti ter omejen dostop do dejavnosti in gibanja na prostem. Ti pogoji skupaj so pomenili ravnanje, ki je pomenilo kršitev v skladu s 3. členom Konvencije.

8. člen EKČP (pravica do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja)

❖ Izgon domnevnega rekruterja za džihadistične skupine zaradi nacionalne varnosti ni pomenil kršitve Konvencije

Fal proti Španiji, 12. 5. 2026

Izgon domnevnega rekruterja za džihadistične skupine zaradi nacionalne varnosti ni pomenil kršitve Konvencije.

Zadeva Fal proti Španiji (pritožba št. 25828/23) se je nanašala na izgon in prepoved ponovnega vstopa, izrečenega domnevnemu rekruterju za džihadistične skupine kot upravna sankcija.

Evropsko sodišče za človekove pravice je v sodbi odločilo, da ni prišlo do kršitve 8. člena (pravica do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic.

Sodišče je ugotovilo, da je bil postopek odločanja pošten. Odločitev o izgonu je bila predmet sodnega nadzora pred španskim državnim visokim sodiščem (Audiencia Nacional) v kontradiktornem postopku. Čeprav je bila odsotnost kazenske obsodbe pomembna okoliščina, ni bila odločilna. Policijske informacije so vsebovale konkretne in izrecne navedbe o domnevni vpletenosti gospoda Fala, zlasti pri novačenju in indoktrinaciji posameznikov v Španiji za teroristično organizacijo DAESH, državno visoko sodišče pa je ocenilo, da so te informacije zadostovale za namen upravne sankcije.

Sodišče ni ugotovilo ničesar, kar bi kazalo, da bi se gospod Fal ali njegova žena in hčere v Maroku soočali s težavami, prav tako pa je ocenilo, da so nacionalni organi pri svoji presoji lahko pripisali pomen omejenim dokazom o integraciji gospoda Fala v Španiji. Ob upoštevanju, med drugim tudi načela subsidiarnosti, Sodišče ni našlo tehtnih razlogov, ki bi upravičevali odstop od presoje nacionalnih organov.

❖ Materina korist zaradi nezakonite preselitve otrok z namenom pridobiti izključno varstvo in vzgojo ter kršitev očetovih pravic

Novák proti Češki, 9. 4. 2026

Materina korist zaradi nezakonite preselitve otrok, da bi pridobila izključno varstvo in vzgojo, ter kršitev očetovih pravic.

V zadevi Novák proti Češki republiki (pritožba št. 6656/24) je Evropsko sodišče za človekove pravice odločilo, da je prišlo do kršitve 8. člena (pravica do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic.

Primer se je nanašal na spor med gospodom Novákom in njegovo nekdanjo ženo glede dodelitve njunih dveh hčera v varstvo in vzgojo. Ko se je par leta 2021 razšel, sta se sprva dogovorila za deljeno varstvo in vzgojo. Nato je mati zahtevala, da se njej dodeli izključno varstvo in vzgojo ter se preselila v Prago, približno 200 kilometrov stran. Poskusi gospoda Nováka na sodiščih, da bi preprečil selitev, niso bili uspešni. Sodišča so materi leta 2023 dokončno dodelila izključno varstvo in vzgojo, ker naj ne bi bilo mogoče pričakovati, da bi otroka obiskovala dve šoli, ki sta tako oddaljeni druga od druge, medtem pa sta se že prilagodila novim razmeram.

Sodišče je ugotovilo, da odločanje nacionalnih sodišč v tem primeru ni vzpostavilo pravičnega ravnotežja med vsemi vpletenimi interesi, ob upoštevanju največje otrokove koristi. Zlasti so domača sodišča prezrla ključen pomen nujnega obravnavanja zadev, ki vključujejo otroke; niso upoštevala očitne predanosti očeta svojima hčerama in so nazadnje legitimirala materino nezakonito odločitev o preselitvi.

❖ **Neučinkovite varovalke pri obdelavi podatkov s strani bolgarskih obveščevalnih služb**

Kanev in Bulgarian Helsinki Committee proti Bolgariji, 28. 4. 2026

Neučinkovite varovalke pri obdelavi podatkov s strani bolgarskih obveščevalnih služb.

Zadeva Kanev in Bulgarian Helsinki Committee proti Bolgariji (pritožba št. 45864/22) se je nanašala na obdelavo podatkov s strani bolgarskih obveščevalnih služb.

V sodbi je Evropsko sodišče za človekove pravice odločilo, da je prišlo do kršitve 8. člena (pravica do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic.

Leta 2021 je gospod Kanev, predsednik Bolgarskega helsinškega odbora (Bulgarian Helsinki Committee), od bolgarske državne agencije za nacionalno varnost zahteval informacijo, ali je ta zbirala obveščevalne podatke o njem ali o združenju. Agencija je razkritje teh informacij zavrnila, postopki, ki jih je gospod Kanev sprožil za izpodbijanje te zavrnitve, pa so bili neuspešni.

Čeprav je za države zaradi nacionalne varnosti nujno, da imajo zakone, ki oblastem omogočajo zbiranje in shranjevanje podatkov o posameznikih v bazah podatkov, ki niso dostopne javnosti, je Sodišče ugotovilo, da nobena od možnih varovalk proti arbitrarnosti ali zlorabi na tem področju ni bila učinkovita.

Zlasti sodišča, ki so presojala odločitev o nerazkritju zahtevanih informacij, teh informacij niso videla in preverila, ali bi njihovo razkritje dejansko lahko škodovalo javnemu interesu. V celoti so se zanesla na presojo Agencije glede tega vprašanja. Poleg tega ni bilo videti, da bi Komisija za varstvo osebnih podatkov kadarkoli preverjala, kako Agencija obdeluje operativne podatke, zlasti ali ustrezno spoštuje zakonska pravila in predpise. Prav tako Agencija v zvezi s tem nikoli ni bila pozvana k poročanju niti bolgarskemu parlamentu niti vladi.

❖ **Odločitev slovenskega sodišča o postavitvi pritožnikovega brata za skrbnika ni predstavljala kršitve Konvencije**

J. H. proti Sloveniji, 28. 5. 2026

Postavitev pritožnikovega brata za skrbnika ni predstavljala kršitve 8. člena Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic.

Zadeva J. H. proti Sloveniji (pritožba št. 10359/25) se je nanašala na pritožnikovo izpodbijanje odločitve nacionalnega sodišča o postavitvi njegovega brata za skrbnika.

Evropsko sodišče za človekove pravice ni ugotovilo kršitve po 8. členu (pravica do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja) Konvencije in je zavrnilo pritožbo kot nedopustno.

❖ **Zatrjevana kršitev je bila odpravljena s priznanjem kršitve ustavne pravice o nedotakljivosti pritožnikovega doma in z izločitvijo dokazov iz sodnega spisa**

Jože Vincetič proti Sloveniji, 7. 5. 2026³

Evropsko sodišče za človekove pravice je v zadevi Vincetič proti Republiki Sloveniji (pritožba št. 9533/23) s sklepom dne 7. 5. 2026 zavrnilo pritožbo kot nedopustno. S priznanjem ustavnega sodišča o kršitvi ustavne pravice o nedotakljivosti pritožnikovega doma in z izločitvijo dokazov iz sodnega spisa je bila po mnenju Sodišča odpravljena kršitev 8. člena (pravica do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic.

Navedbe pritožnika in vlade

Pritožnik je v pritožbi navajal, da je ustavno sodišče ugotovilo, da odredba, ki jo je izdal preiskovalni sodnik, ni bila zadostno obrazložena, zaradi česar je bila hišna preiskava pritožnikovega doma nezakonita. Ustavno sodišče je zato razveljavilo vse sodbe nižjih sodišč. V ponovljenem kazenskem postopku so bili v preiskavi pridobljeni dokazi izločeni, pritožnik pa oproščen kaznivega dejanja. Pritožnik je zoper Republiko Slovenijo vložil odškodninsko tožbo zaradi posega v zasebnost, v kateri je zatrjeval protipravno ravnanje preiskovalnega sodnika in policije. Ker mu sodišče ni priznalo odškodnine, je pritožnik zatrjeval kršitev pravice do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja iz 8. člena Konvencije.

Vlada je ocenila, da pogoji za poravnavo niso izpolnjeni, zato je podala pisna stališča glede sprejemljivosti in utemeljenosti pritožbe ter odgovorila na postavljeno vprašanje Sodišča:

»Ali je prišlo do kršitve 8. člena Konvencije zaradi zavrnitve nacionalnih sodišč, da bi pritožniku dodelila odškodnino za nepremoženjsko škodo, povezano z nezakonito preiskavo njegovega doma (primerjaj Gutsanovi proti Bolgariji, pritožba št. 34529/10, točka 223, EKČP 2013 (izvlečki), in mutatis mutandis Dragojević proti Hrvaški, pritožba št. 68955/11, točke 88–101, 15. 1. 2015 in Svetina proti Sloveniji, pritožba št. 38059/13, točka 60, 22. 5. 2018)?«

³ Povzetek je pripravljen na podlagi povzetka Državnega odvetništva RS.

Vlada je v pisnih stališčih predstavila dejansko stanje, relevantno nacionalno pravo in sodno prakso ter v okviru odgovora na zastavljeno vprašanje podala procesne in vsebinske ugovore.

Ob priznanju, da je prišlo do posega v pravico do zasebnosti iz 8. člena Konvencije, je vlada navedla, da je bil poseg v skladu z zakonom in tedaj veljavno sodno prakso sodišča; poseg je bil legitimen in nujen v demokratični družbi za doseg cilja. Vlada se je nadalje sklicevala na sodno prakso Sodišča, po kateri je za odpravo kršitve pravice iz 8. člena Konvencije primernih več oblik pravnega varstva (zadeva *Contrada proti Italiji* (št. 4), pritožba št. 2507719, točka 62, sodba z dne 23. 5. 2024). Navedla je, da je Sodišče v nekaterih primerih štelo, da lahko razveljavitev ali izločitev nezakonito pridobljenih dokazov pomeni ustrezno odškodnino za kršitev pravice do zasebnosti osebe, ki se preganja v kazenskem postopku (zadeva *Ben Faiza proti Franciji*, pritožba št. 31446/12, točki 47 in 73, sodba z dne 8. 2. 2018). Primerno obliko pravnega varstva pa lahko pomeni tudi izrecno priznanje kršitve 8. člena in dodelitev simbolične odškodnine (glej *Contrada proti Italiji* (št. 4), točka 55 in tam navedeno sodno prakso).

Presoja Sodišča

Kot izhaja iz obrazložitve sklepa Sodišča, je to sledilo navedbam vlade. Poudarilo je, da morajo nacionalni organi najprej odpraviti vsako domnevno kršitev Konvencije. V zvezi s tem je vprašanje, ali je pritožnik žrtev zatrjevane kršitve, pomembno v vseh fazah postopka (glej [Scordino proti Italiji \(št. 1\) \[VS\], št. 36813/97, točka 179, EKČP 2006-V](#), in [Rooman proti Belgiji \[VS\], št. 18052/11, točke 128–133, 31. 1. 2019](#)). Odločitev oz. ukrep, ki je ugoden za pritožnika, načeloma ne zadostuje, da bi se mu odvzel status »žrtve«, razen če so nacionalni organi tudi izrecno ali vsebinsko priznali kršitev in nato zagotovili odškodnino za kršitev Konvencije. V zvezi s pravnim sredstvom, ki je ustrezno in zadostno za odpravo kršitve pravice iz Konvencije na nacionalni ravni, je Sodišče menilo, da je to odvisno od vseh okoliščin primera, zlasti ob upoštevanju narave zadevne kršitve Konvencije (glej sodbo Sodišča z dne 12. 7. 2010 v zadevi *Gäfgen proti Nemčiji*, pritožba št. 22978/05, točka 116).

Sodišče je v zvezi z dejanskim stanjem obravnavane zadeve najprej ugotovilo, da je bila odredba za preiskavo izdana na podlagi utemeljenega suma o storitvi kaznivega dejanja. Nadalje je navedlo, da je ustavno sodišče šele pozneje ugotovilo, da je odredba zaradi nezadostne obrazloženosti nezakonita (zaradi česar je razveljavilo sodne odločitve), nacionalna sodišča pa so ugotovila, da je preiskovalni sodnik pri izdaji odredbe za preiskavo ravnal v skladu s takrat veljavno sodno prakso.

S priznanjem ustavnega sodišča o kršitvi ustavne pravice o nedotakljivosti doma in z izločitvijo dokazov iz sodnega spisa je bila po mnenju Sodišča odpravljena kršitev 8. člena Konvencije (zadeva [Ben Faiza proti Franciji, točka 47](#), primerjaj zgoraj). Učinkovitost pravnega sredstva v primeru kršitve pravic, zagotovljenih v 8. členu Konvencije, namreč ni nujno odvisna od pridobitve denarne odškodnine (zadeva [Contrada proti Italiji \(št. 4\), točka 63](#)). Glede na navedeno pritožnik nima več statusa »žrtve« v smislu 34. člena Konvencije. Pritožba zato ni združljiva *ratione personae* z določbami Konvencije v smislu a. točke tretjega odstavka 35. člena in jo je zato Sodišče zavrnilo.

Za sklep v slovenskem jeziku klikni [tukaj](#).

10. člen EKČP (pravica do sprejemanja in sporočanja informacij ter idej)

❖ Zavrnitev razkritja zapisnikov sej vlade o nesreči letala MH17 s strani nizozemskega ministra ni pomenila kršitve Konvencije

Nederlandse Omroep Stichting in drugi proti Nizozemski, 21. 4. 2026

Zavrnitev nizozemskega ministra, da razkrije zapisnike sej vlade o obravnavi nesreče leta MH17, ni pomenila kršitve Konvencije.

Zadeva Nederlandse Omroep Stichting in drugi proti Nizozemski (pritožba št. 20066/18) se je nanašala na zahteve dveh organizacij radijske in televizijske dejavnosti ter časopisa za razkritje informacij v zvezi z ravnanjem nizozemske vlade po sestrelitvi letala družbe Malaysia Airlines na letu MH17 julija 2014.

Evropsko sodišče za človekove pravice je v sodbi odločilo, da ni prišlo do kršitve 10. člena (pravica do sprejemanja in sporočanja informacij ter idej) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic.

Sodišče je ugotovilo, da je bil Zakon o transparentnosti javne uprave, na podlagi katerega so bile vložene zahteve, zasnovan na temeljnem načelu, da morajo biti vladne informacije dostopne vsakomur. Zavrnitev razkritja informacij, ki temelji na razlogih za zavrnitev, določenih v zakonodaji, se načeloma lahko šteje za skladno s Konvencijo.

Nacionalni organi so zavrnilo razkritje določenih (delov) dokumentov, vključno z zapisniki sej ministrskega odbora, med drugim z utemeljitvijo, da so bile razprave v tem odboru zaupne narave. Pritožnice, medijske organizacije, so bile deležne močnih procesnih jamstev in Sodišče je presodilo, da so bili razlogi, na katere so se nacionalni organi oprli pri zavrnitvi razkritja spornih informacij, relevantni in zadostni.

Polja proste presoje, ki jim ga priznava Konvencija, niso prekoračili.

10. člen EKČP (svoboda izražanja)

❖ Policijska aretacija novinarka na okoljskem protestu je predstavljala kršitev svobode izražanja

Tožičková proti Češki, 28. 5. 2026

Kršitev svobode izražanja novinarka, ki ji je policijska aretacija preprečila zbiranje in posredovanje informacij o okoljskem protestu.

Zadeva Tožičková proti Češki (pritožba št. 21512/23) se je nanašala na pridržanje novinarka med okoljskim protestom v premogovniku, natančneje v času, ko se je nahajala na območju, ki je bilo označeno kot prepovedano.

Evropsko sodišče za človekove pravice je v sodbi odločilo, da je prišlo do kršitve 10. člena (svoboda izražanja) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic.

Sodišče je ugotovilo, da nacionalna sodišča niso podala zadostne obrazložitve za pritožnično aretacijo, katere glavni učinek je bil, prvič, preprečiti pritožnici opravljanje njenega

novinarskega dela in obveščanje javnosti o zadevi splošnega interesa, ter drugič, preprečiti ji opravljanje vloge »javnega nadzornika« pri poročanju o ravnanju policije s protestniki. Aretacija pritožnice ni ustrezala nujni družbeni potrebi in je ni bilo mogoče šteti za nujno v demokratični družbi, pri čemer je Sodišče upoštevalo tudi omejeno polje proste presoje države v obravnavanem primeru.

11. člen EKČP (svoboda zbiranja in združevanja)

❖ Kazenska obsodba organizatorke mirne demonstracije je pomenila kršitev Konvencije

Batou proti Švici, 7. 5. 2026

Kazenska obsodba organizatorke mirne demonstracije zaradi nenasilnih motenj, ki so jih povzročili udeleženci demonstracije, je pomenila kršitev Konvencije.

Evropsko sodišče za človekove pravice je v sodbi v zadevi Batou proti Švici (pritožba št. 30781/22) odločilo, da je prišlo do kršitve 11. člena (svoboda zbiranja in združevanja) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic.

Zadeva se je nanašala na obsodbo pritožnice kot organizatorke demonstracije ob mednarodnem dnevu žensk leta 2019, zaradi nespoštovanja pogojev, določenih za izvedbo te demonstracije. Nacionalna sodišča so zlasti ugotovila, da je bila varnostna ekipa, ki jo je angažirala pritožnica, neučinkovita pri soočanju z motnjami, ki so jih povzročili demonstranti.

V posebnem kontekstu odgovornosti, ki jo je mogoče razumno naložiti organizatorju javnega dogodka, je Sodišče menilo, da dejstva, da je bila organizatorka »preobremenjena s težo« (*»overwhelmed by the burden«*) te odgovornosti, ni mogoče šteti za graje vredno ravnanje. Ob upoštevanju odsotnosti kakršnegakoli graje vrednega ravnanja pritožnice in dejstva, da demonstracija ni povzročila nobenih večjih motenj ali nevarnosti, je Sodišče ocenilo, da njena obsodba, čeprav je bila izrečena globa minimalna, ni bila sorazmerna z legitimnim ciljem, na katerega so se sklicevala švicarska sodišča. Poleg tega bi lahko imela tudi »zastraševalni učinek«. Zato vmešavanje, zaradi katerega je bila vložena pritožba, ni bilo »nujno potrebno v demokratični družbi«.

13. člen EKČP (pravica do učinkovitega pravnega sredstva)

❖ Obravnava prošnje za azil s strani grških oblasti leta 2016 v okviru Sporazuma med EU in Turčijo za zaustavitev toka nezakonitih migracij

J. B. proti Grčiji, 26. 5. 2026

Obravnava prošnje za azil s strani grških oblasti leta 2016 v okviru Sporazuma med EU in Turčijo, namenjenega zaustavitvi toka nezakonitih migracij, je ustrezala standardom Konvencije, pogoji pridržanja na policijski postaji v Grčiji pa so pomenili kršitev 3. člena.

Zadeva J. B. proti Grčiji (pritožba št. 54796/16) se je nanašala na morebitno vrnitev sirskega državljana iz Grčije v Turčijo na podlagi Sporazuma med EU in Turčijo z dne 18. marca 2016, katerega namen je bil zaustaviti tok nezakonitih migracij čez Turčijo v Evropo.

Evropsko sodišče za človekove pravice je v sodbi odločilo, da ni prišlo do kršitve 13. člena (pravica do učinkovitega pravnega sredstva) v povezavi s 3. členom (prepoved nečloveškega ali ponižujočega ravnanja) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic.

Sodišče je ugotovilo, da so oblasti izčrpno obravnavale prošnjo J. B. za azil. Upoštevale so pogoje, s katerimi bi se soočil v Turčiji, in posebna tveganja, ki jih je zatrjeval, pregledale širok nabor poročil in statističnih podatkov ter preučile usklajen sklop zagotovil in nadzornih mehanizmov, ki so bili del Sporazuma med EU in Turčijo. V sodnem postopku je imel J. B. pravno pomoč in možnost izpodbijati ugotovitev, da je Turčija zanj varna tretja država. Prejel je podroben odgovor na svoje argumente, tudi na poročila, ki jih je predložil nacionalnim sodiščem.

Sodišče je odločilo, da je prišlo do kršitve 3. člena (pogoji pridržanja) Konvencije glede pogojev njegovega pridržanja na policijski postaji v kraju Mytilene.

19. člen EKČP (naloge Evropskega sodišča za človekove pravice)

❖ Zloraba pravice do vložitve pritožbe s strani prosilca za azil

Mouelhi proti Belgiji, 21. 5. 2026

Zloraba pravice do vložitve pritožbe s strani prosilca za azil, ki je trdil, da živi na ulicah v Belgiji, čeprav je bil v resnici nastanjen na Nizozemskem.

Zadeva Mouelhi proti Belgiji (pritožba št. 37336/23) se je nanašala na prosilca za mednarodno zaščito, ki je trdil, da mu v Belgiji niso zagotovili nastanitve ali materialne pomoči, kot to zahteva zakon, kljub pravnomočni sodbi Delovnega sodišča v Bruslju za francoski jezik (Brussels French-Language Employment Tribunal).

V sklepu v tej zadevi je Evropsko sodišče za človekove pravice zavrnilo pritožbo kot nedopustno. Sklep je dokončen.

Sodišče je ugotovilo, da je ravnanje pritožnika pomenilo zlorabo pravice do individualne pritožbe. Ugotovilo je, da je tožnik namerno poskušal zavesti sodišče s predložitvijo lažnih podatkov v utemeljitvi svojega zahtevka za začasni ukrep, v katerem je navedel, da je prisiljen živeti na ulicah v Belgiji, čeprav je bilo iz dokumentov, ki jih je kasneje predložila tožena vlada,

razvidno, da je bil kot prosilec za mednarodno zaščito nastanjen na Nizozemskem skoraj pet mesecev. Poleg tega te informacije ni popravil niti v pritožbi, ki jo je vložil po zahtevi za začasni ukrep in niti ob dopolnitvi svoje dokumentacije na zahtevo sodišča. Nasprotno, izrecno je ponovil, da še vedno spi na ulici.

Sodišče je poudarilo dolžnosti pritožnikov in njihovih odvetnikov ter ponovno poudarilo, da morajo s Sodiščem sodelovati lojalno in konstruktivno ter se zato vzdržati vlaganja prošelj na podlagi zavajajočih informacij. Glede na njihovo veliko število so tovrstne zadeve, vložene proti Belgiji, znatno obremenile zmožnost Sodišča, da učinkovito izvršuje svoje pristojnosti in izvaja naloge, ki so mu bile zaupane v skladu z 19. členom Konvencije, medtem ko so ostale pritožbe, kjer so dejstva že dokazana, hkrati zahtevale njegovo največjo pozornost.

1. člen Protokola št. 1 h Konvenciji (varstvo premoženja)

❖ Omejitve sečnje topolov v naravnem rezervatu v Italiji

Vendrame in drugi proti Italiji, 9. 4. 2026

Omejitve sečnje topolov v naravnem rezervatu v Italiji so vzpostavile pravično ravnotežje med varstvom okolja in lastninsko pravico.

V zadevi Vendrame in drugi proti Italiji (pritožba št. 47565/22) je Evropsko sodišče za človekove pravice zavrnilo pritožbo kot nedopustno. Odločitev je dokončna.

Pritožba se je nanašala na uvedbo omejitve rabe zemljišč na zemljiščih v zasebni lasti dveh pritožnikov zaradi vključitve teh zemljišč v novoustanovljeni naravni rezervat. Zemljišča je uporabljala tretja pritožnica, kmetijska družba, za sečnjo topolov. Oktobra 2011 je občina Codroipo zavrnila prošnjo družbe za dovoljenje za ponovno zasaditev topolovega nasada na teh zemljiščih, ker naj bi bila ta dejavnost nezdržljiva z omejitvami rabe zemljišč.

Pritožniki so sprožili postopek, s katerim so izpodbijali vključitev zemljišč v naravni rezervat, med drugim z argumentom, da za takšne omejitve niso prejeli odškodnine. Nacionalna sodišča so njihovo tožbo zavrnila in poudarila, da omejitve ne ustvarjajo pravice do odškodnine, saj niso bile uvedene z namenom razlastitve zemljišč. Vendar pa so bile na voljo druge oblike nadomestil.

Sodišče je, še posebej ob upoštevanju manevrskega prostora države na področju politik varstva okolja, presodilo, da je bilo vzpostavljeno pravično ravnotežje med splošnim interesom in pravico pritožnikov, da sami odločajo o uporabi svojih zemljišč. Pritožbo je zavrnilo kot nedopustno v skladu s 1. členom Protokola št. 1 (varstvo premoženja) k Evropski konvenciji o varstvu človekovih pravic.

Pravilo 39 Poslovnika Evropskega sodišča za človekove pravice

❖ Zahteva za izdajo začasnega ukrepa

Dziurda in drugi proti Poljski, 6. 5. 2026

Začasne odredbe, izdane v zadevi sodnikov, izvoljenih za sodnike poljskega Ustavnega sodišča.

Evropsko sodišče za človekove pravice je odločilo, da izda začasni ukrep v zadevi Dziurda in drugi proti Poljski (pritožba št. 17392/26).

Zadeva se nanaša na štiri pravne strokovnjake, ki so bili 13. marca 2026 izvoljeni za sodnike ustavnega sodišča, vendar jim do zdaj še ni bilo omogočeno nastopiti funkcije.

Sodišče je poljsko vlado pozvalo, naj zagotovi, da pritožnikom ne bo onemogočeno prevzeti in opravljati funkcije sodnikov ustavnega sodišča do sprejetja nadaljnje odločitve glede njihove zahteve za izdajo začasnih ukrepov.

Začasni ukrepi po Pravilu 39. Poslovnika Sodišča se odrejajo v povezavi s postopki pred Sodiščem, ne da bi to prejudiciralo kasnejše odločitve o dopustnosti ali vsebini same zadeve. Sodišče takšne zahteve odobri le izjemoma. Za dodatne informacije o začasnih ukrepih glejte [Informativni list o začasnih ukrepih \(v angleškem jeziku\)](#).

Sprejem prošnje Vrhovnega sodišča RS za svetovalno mnenje Sodišča sprejeto v obravnavo:

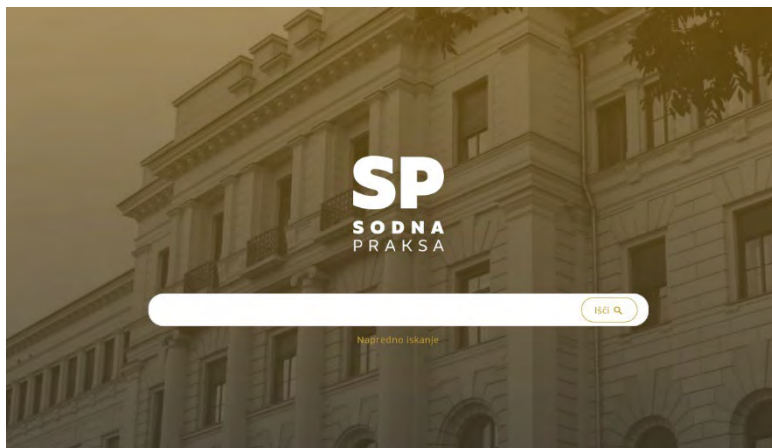
Evropsko sodišče za človekove pravice je 11. maja 2026 sprejelo v obravnavo prošnjo Vrhovnega sodišča Republike Slovenije za svetovalno mnenje po Protokolu št. 16 k Evropski konvenciji o varstvu človekovih pravic glede lastninske pravice lastnikov zemljišč v povezavi z gradnjo državnih cest. Vrhovno sodišče Republike Slovenije je prošnjo vložilo 5. marca 2026 in se pri Sodišču vodi pod opr. št. P16-2026-003. Zahtevano svetovalno mnenje bo podal Veliki senat Sodišča, ki ga sestavlja 17 sodnikov. Prošnja Vrhovnega sodišča Republike Slovenije za svetovalno mnenje je bila objavljena v Sodnikovem informatorju št. 2/2026.

Sprejem prošnje Ustavnega sodišča Luksemburga za svetovalno mnenje Sodišča sprejeto v obravnavo:

Evropsko sodišče za človekove pravice je 11. maja 2026 sprejelo v obravnavo prošnjo Ustavnega sodišča Luksemburga za svetovalno mnenje po Protokolu št. 16 k Evropski konvenciji o varstvu človekovih pravic glede obveznosti odvetnikov, da osebno nastopijo pred disciplinskimi organi, in jih ne sme zastopati pooblaščenec in tudi ne morejo zahtevati nove obravnave po odločitvi v njihovi odsotnosti. Ustavno sodišče Luksemburga je prošnjo vložilo 2. marca 2026 in se pri Sodišču vodi pod opr. št. P16-2026-002.

V. Obvestila sodiščem

1. Sodna praksa

V juniju je Vrhovno sodišče Republike Slovenije prešlo na nov sistem objavljanja sodnih odločb. Na naslovu <https://www.sodnapraksa.si/> boste našli novo in izboljšano verzijo iskalnika po bazi sodnih odločb.

Nova spletna stran je del celovite prenove informacijskih rešitev za obdelavo in objavo sodnih odločb. Obdelava tako zdaj poteka prek nove aplikacije iPRIS, v katero je integriran modul PSEVDO, pomočnik za psevdonimizacijo odločb. Zunanjim uporabnikom pa je na voljo nov uporabniški vmesnik (API).

Prenovljena spletna stran vsebuje vse dokumente, ki so bili objavljeni v njeni prejšnji različici. Načini osnovnega in naprednega iskanja po dokumentih so primerljivi s Sodno prakso, kot smo jo poznali do sedaj, ima pa nova verzija nekaj novosti.

Rezultatom iskalnih zadetkov so dodani predlogi filtrov, s katerimi lahko izboljšate iskalne poizvedbe.

Dodane so povezave na povezane sodne odločbe ter povezave na pravne vire, objavljene v Registru predpisov Pravno informacijskega sistema Republike Slovenije (PISRS).

Z registracijo lahko ustvarite svoj profil, v katerem na enostaven način shranjujete za vaš študij pomembne dokumente in si o njih ustvarite lastne zabeležke.

V kratkem bo na voljo tudi poenostavljen način iskanja po sklepih, s katerimi je Vrhovno sodišče dopustilo revizijo, in z njimi povezanih revizijskih odločb.

O tej in ostalih novostih boste obveščeni prek novic na portalu Sodna praksa in v Sodnikovem informatorju.

2. Posodobitev vladne spletne strani Omejevalni ukrepi

Obveščamo vas, da je bila nedavno poenotena in posodobljena vladna spletna stran Omejevalni ukrepi (<https://www.gov.si teme/omejevalni-ukrepi/>), kjer se nahajajo posodobljene informacije o vrstah omejevalnih ukrepov, pregled predpisov in dokumentov za pomoč pri izvajanju omejevalnih ukrepov, pregled postopkov, vezanih na sankcijske sezname, kontaktni podatki ter številne uporabne povezave. Zlasti izpostavljamo možnost naročanja na obveščanje v zvezi s sankcijskimi seznamami ZN in EU.

Prilagamo seznam relevantnih spletnih strani:

Omejevalni ukrepi: <https://www.gov.si teme/omejevalni-ukrepi/>.

Spletna stran ZN v zvezi s konsolidiranim seznamom Varnostnega sveta ZN (v angleščini): <https://main.un.org/securitycouncil/en/content/un-sc-consolidated-list>.

Spletna stran Prečiščeni seznam oseb, skupin in subjektov, za katere veljajo finančne sankcije EU: <https://data.europa.eu/data/datasets/consolidated-list-of-persons-groups-and-entities-subject-to-eu-financial-sanctions?locale=sl>.

Možnost naročanja na obveščanje MZEZ v zvezi s sankcijskimi seznamami ZN s področja terorizma in širjenja orožja za množično uničevanje oziroma proliferacije: <https://www.gov.si/obvestila-o-novih-objavah/?Preselect=3>.

Spletna stran EU Sanctions Map: <https://www.sanctionsmap.eu/#/main>.

Sledilnik sankcij EU (EU Sanctions Tracker <https://data.europa.eu/apps/eusanctionstracker/>), kjer lahko spremljate ali iščete tudi po aktivnih sankcijskih seznamih za omejitve potovanj, ki jih je EU uvedla za posameznike in subjekte.

3. Gradiva o listini EU o temeljnih pravicah

Agencija Evropske unije za temeljne pravice (FRA - European Union Agency for Fundamental Rights) je pripravila seznam gradiv o Listini EU o temeljnih pravicah in njeni uporabi. Na voljo so spletni izobraževalni tečaji (v slovenščini), nacionalna in evropska sodna praksa (Charterpedia), priročnik za uporabo Listine, Youtube kanal ipd.

Zaposlenim na sodiščih so gradiva na voljo na Intranetu v zavihku Pravni viri EU. [besedilo "pravni viri eu" naj ima link na <https://intranet.sodisce.si/intranet/pravni-viri/pravni-viri-eu/>

4. Zaprisege sodnikov

Pred predsednikom Državnega zbora RS Zoranom Stevanovičem je 21. maja 2026 zaprisedlo devet novih sodnic in en sodnik.

Mateja Brumec

na sodniško mesto okrožne sodnice na Okrožnem sodišču v Mariboru

Alenka Cmok

na sodniško mesto okrajne sodnice na Okrajnem sodišču v Krškem

Mateja Čeh

na sodniško mesto okrožne sodnice na Okrožnem sodišču v Mariboru

mag. Katja Lužnik

na sodniško mesto okrajne sodnice na Okrajnem sodišču v Novi Gorici

Janja Mihelič Sluga

na sodniško mesto okrajne sodnice na Okrajnem sodišču v Sevnici

Mihaela Oprešnik

na sodniško mesto okrožne sodnice na Okrožnem sodišču v Ljubljani

Bojana Preskar Arh

na sodniško mesto okrožne sodnice na Okrožnem sodišču v Krškem

Tina Radešček Jarc

na sodniško mesto okrajne sodnice na Okrajnem sodišču v Novem mestu

Rowena Varljen

na sodniško mesto okrožne sodnice na Okrožnem sodišču v Ljubljani

Davorin Visočnik

na sodniško mesto okrožnega sodnika na Okrožnem sodišču v Ljubljani

Pred predsednikom Državnega zbora RS Zoranom Stevanovičem je 10. junija 2026 zapriseglo trinajst novih sodnic in en sodnik.

Tina Babnik

na sodniško mesto okrajne sodnice na Okrajnem sodišču v Ljubljani

Maja Brajnik

na sodniško mesto okrajne sodnice na Okrajnem sodišču v Ljubljani

Mateja Hren

na sodniško mesto okrožne sodnice na Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani

Tajda Jernejčič

na sodniško mesto okrajne sodnice na Okrajnem sodišču v Ljubljani

Ana Kosi Hederih

na sodniško mesto okrožne sodnice na Delovnem sodišču v Mariboru

Nina Krajnc

na sodniško mesto okrožne sodnice na Okrožnem sodišču v Celju

Lara Martinšek

na sodniško mesto okrajne sodnice na Okrajnem sodišču v Ljubljani

Mateja Muženič

na sodniško mesto okrajne sodnice na Okrajnem sodišču v Kopru

Mateja Resnik Strozak

na sodniško mesto okrajne sodnice na Okrajnem sodišču v Ljubljani

mag. Boštjan Savšek

na sodniško mesto okrajnega sodnika na Okrajnem sodišču v Ljubljani

Tina Šnajder

na sodniško mesto okrožne sodnice na Delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani

Metka Unterlechner

na sodniško mesto okrožne sodnice na Okrožnem sodišču v Kopru

Katarina Verdnik

na sodniško mesto okrožne sodnice na Okrožnem sodišču v Celju

Eva Zakrajšek

na sodniško mesto okrajne sodnice na Okrajnem sodišču v Ljubljani

5. Prenehanje sodniške službe oziroma funkcije

Marineli Maras, okrožni sodnici svétnici na Delovnem sodišču v Kopru, preneha sodniška funkcija 30. 9. 2026.

VI. Iz strokovnih revij

V *Sodnikovem informatorju* želimo pomembne članke, prispevke, knjige in komentarje približati tudi s kratkimi predstavitvami tistih del, ki jih zaradi njihove aktualnosti ali strokovnega pomena ocenjujemo kot posebej relevantna.

Obenem vabimo vse bralce, da nas obveščate o člankih, prispevkih in knjigah, ki jih sami prepoznate kot pomembne oziroma menite, da bi bili lahko koristni tudi za vaše kolege.

Predloge nam pošljite na: **oss.p.vsr@sodisce.si**

Pri tem navedite podatke o avtorju, naslov dela in druge relevantne bibliografske podatke ter v enem ali dveh stavkih na kratko predstavite njegovo bistveno vsebino.

Izbor aktualnih člankov iz zadnjih števil domačih in tujih strokovnih revij je dostopen na spletnih straneh [Centralne pravosodne knjižnice](#).

Izbor iz domačih strokovnih revij (izbor člankov)

PODJETJE IN DELO, št. 2/2026

- Matija Damjan in Lucija Strojan: Odgovornost banke za zlorabe pri spletnem bančništvu
- Luka Vavken: (Ne)smiselnost smiselne uporabe Zakona o kazenskem postopku za hišno preiskavo v prekrškovnih postopkih

PРАВNA PRAKSA, št. 14-15/2026

- Jan Zobec: Kaj šteje, izid ali integriteta volitev?
- dr. Nina Ana Jäger: Vzgojni opomin med pedagogiko, pravom in načelom koristi otroka

PРАВNA PRAKSA, št. 16/2026

- Aleš Majcenovič: Nepoštena stranka za svoje nezakonito ravnanje ne more biti nagrajena
- Tim Horvat: Pomen in vsebina ustavne pravice do proste izbire zaposlitve v luči odločbe US RS, št. U-I-79/25

PРАВNA PRAKSA, št. 17-18/2026

- Igor Zorčič: Sporno predčasno glasovanje? Nikakor.
- dr. Luigi Varanelli: Pogoji veljavnosti prenosa lastninske pravice v zavarovanje
- Timotej Gril: Umetna inteligenca kot sodni izvedenec
- Intervencija Varuha glede obveznosti vračila stroškov izobraževanja v višini seštevka bruto plač sodniških, državnotožilskih in državnopravobranilskih pripravnikov
- Alenka Antloga: O zlorabi zahteve za dostop do lastnih osebnih podatkov

PRAVNA PRAKSA, št. 19/2026

- Valentina Radonjić: Pravica do naravnega ali zakonitega sodnika – po 22 letih ponovno
- Blaž Novak: Neznani pravni nasledniki (premoženja) izbrisane pravne osebe in ureditev njihovega skrbništva v postopkih po ZVEtL-1

PRAVNA PRAKSA, št. 20/2026

- dr. Anže Burger: Socialna kapica
- Jakob Demšar: Esej o nezakonitih dokazih in pravičnosti

PRAVNA PRAKSA, št. 21/2026

- Tomaž Pavčnik: Kratek razmislek o pojmu zakona in neželenem učinku referendumu
- Cene Grčar: Uredniška avtonomija in pasivna legitimacija v sporih zaradi objave popravka po novem ZMed-1
- Dino Zadnikar: Ali je odvzem koncesije zaradi spremembe pravnega statusa ali dejanskega lastništva res primeren ukrep?
- Jan Zobec: Poskus razveljavitve volitev: neutemeljeno in zlonamerno, ustavno sodišče pa ni pristojno

UNIKUM, št. 3/2026

- Pravni in davčni vidiki prenosa družbe na družinske člane

Izbor iz tujih strokovnih revij (izbor člankov)

EUROPEAN LAW REVIEW, št. 3/2026

- Nuna Zekić: Setting Boundaries: Do We Need a Right to Disconnect When We Have a Fundamental Right to Rest?
- Marek Szydło: How to Regulate and Apply an Automated Credit Scoring in Light of the General Data Protection Regulation? Legal Grounds for Data profiling and Algorithmic Due Process Clarified by the ECJ in SCHUFA

INFORMATOR, št. 6934

- Nenad Horvat: Pravno shvaćanje Vrhovnog suda RH iz presude Rev-586/2019 - u kontekstu sudskih finansijskih vještaćenja za konvertirane kredite

ZBORNIK PRAVNOG FAKULTETA U ZAGREBU, št. 4/2025

- Mario Krepić: Challenges to a General Theory of Discretion

VII. Iz uradnih listov

3. 4. 2026

- Sklep o najnižji in najvišji pokojninski osnovi, najnižji pokojnini, najnižjem znesku invalidske pokojnine, najnižji osnovi za odmero nadomestil iz invalidskega zavarovanja in najvišjem znesku nadomestila za čas poklicne rehabilitacije od 1. januarja do 28. februarja 2026 ter od 1. marca 2026
- Sklep o zgornjih mejah za izplačilo dela vdovske pokojnine od 1. januarja do 28. februarja 2026 ter od 1. marca 2026

10. 4. 2026

- Odlok o podaljšanju trajanja začasnega ukrepa za premostitev zaostrenih varnostnih razmer zaradi kadrovskih ali prostorskih težav v zavodih za prestajanje kazni zapora
- Uredba o dopolnitvi Uredbe o plačah javnih uslužbencev plačne skupine B

21. 4. 2026

- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o uvrstitvi delovnih mest in nazivov v plačne razrede

22. 4. 2026

- Razlaga Kolektivne pogodbe za javni sektor (KPJS)

24. 4. 2026

- Sklep o spremembah Sklepa o ustanovitvi Javnega zavoda Hiša za otroke

7. 5. 2026

- Zakon o spremembah Zakona o Vladi Republike Slovenije

12. 5. 2026

- Spremembe in dopolnitve Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja

15. 5. 2026

- Sklep o usklajenih zneskih vajeniških nagrad

29. 5. 2026

- Pravilnik o metodologiji za posredovanje in analizo podatkov o plačah, drugih izplačilih in številu zaposlenih v javnem sektorju
- Uredba o enotni metodologiji in obrazcih za obračun in izplačilo plač v javnem sektorju

VIII. Razkrivanje skrivnosti iz naših najstarejših knjig

Nekaj novih spoznanj o ovoju in naslovnici Corpus iuris canonici (1591) in Lexicon juridicum juris Caesarei (1612)

Maja Vavtar in Igor Zemljč

V Centralni pravosodni knjižnici smo pred leti del svojega najstarejšega fonda poimenovali *Bibliotheca Iuris Antiqui*. V zbirki se nahajata tudi knjigi, ki izstopata po zanimivi in kakovostni renesančni vezavi nemškega tipa.

V Sodnikovem informatorju 2/2026 smo že predstavili knjigo *Corpus Iuris Canonici*.

Pravni leksikon *Lexicon juridicum juris Caesarei* (1612)

Johannes Calvinus (pribl. 1550–1614), imenovan tudi Johann Kahl, nemški pravnik in profesor prava, je napisal več knjig o politiki ter rimskem in judovskem pravu. Njegovo najbolj poznano delo je *Lexicon juridicum*, ki je bilo prvič izdano leta 1600 v Frankfurtu. V knjigo so vključena besedila predhodnih leksikonov, dopolnjena z avtorjevimi obsežnimi pripombami. Calvinus je bil protestant, zato so se njegova dela znašla na seznamu prepovedanih knjig. Kljub temu je njegov pravni leksikon doživel vsaj še štirinajst ponatisov oziroma izdaj. Naša izdaja je izšla v Ženevi leta 1612 v založniški združbi Caldoriana societatis.

Leksikon je knjigoveško izredno lepo izdelan. Platnici sta iz lepenke, prevlečeni z belim galunskim usnjem, dekorirani z brezbarvnim slepim tiskom s strogo urejenimi geometričnimi

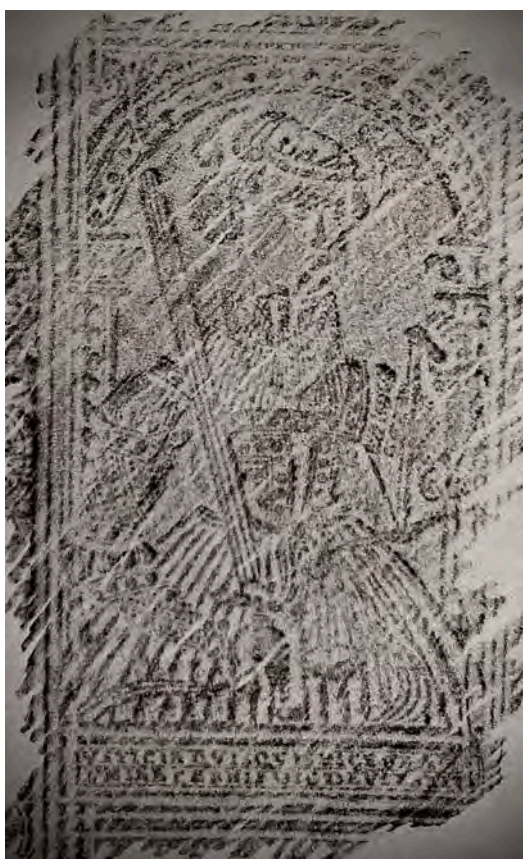

Ilustracija 1: *Lexicon juridicum juris Caesarei*

Ilustracija 2: Naslovnica knjige

kompozicijami, rastlinsko ornamentiko in medaljonsko portretno upodobitvijo. V drugem okvirju (od roba proti notranjosti) je 16 težko določljivih majhnih moških portretov, v tretjem okvirju pa osem večjih moških portretov, ki verjetno predstavljajo pomembne osebe iz različnih zgodovinskih obdobj. Osrednji motiv na sprednji prevleki je Pravica (Justicija) v razkošnem oblačilu in brez zavezanih oči, ki jo zlahka prepoznamo, ker ima v eni roki meč v drugi pa tehtnico. Pod njo se nahaja napis: **IVSTICIA QVISQVIS PICTRAM // LVMINE CERNIS DIC DEVS EST**, kar bi lahko zelo svobodno prevedli kot »Pravičnost zrcali božjo podobo«. ⁴

Ilustracija 4: Justicija na knjigi, ki jo hrani Centralna pravosodna

Ilustracija 3: Justicija na prednji strani sočasne knjige

Hrbet knjige je zavrt v rjavo usnje, pet močno izbočenih dvojnih vezic deli hrbet na šest enakih polj. Kapitalski vezici sta v modro-beli barvi. Vezice dopolnjuje slepi odtis v obliki ravnih črt ter zlatotisk naslova in avtorja. Dekoracija knjige je lepo zaključena z modro knjižno obrezo.

Videz prevleke na hrbtni platnici je skoraj identičen sprednji platnici, le da se v osrednjem okvirju nahaja podoba Lukrecije, ki si v prsi zabada nož. ⁵

⁴ Za pomoč pri razumevanju slike se zahvaljujemo dr. Poloni Vidmar in dr. Valentini Bevc Varl.

⁵ Lukrecija (umrla 510 pr. n. št.) je bila rimska plemkinja, poročena z Lucijem Tarkvinijem Kolatinom, bratranec zadnjega rimskega kralja Lucija Tarkvinija. Znana je bila po svoji nenavadni lepoti in poštenju. Njena lepota je pritegnila enega od kraljevih sinov Seksta Tarkvinija, ki jo je neke noči, ko je bil njen mož odsoten, napadel in posilil. Lukrecija je možu povedala, kaj se ji je zgodilo,

Njena razkošna oblačila niso le umetniški okras, ampak Lukrecijo postavljajo v vlogo »idealne renesančne dame«, ki svojo čast brani dostojanstveno in k temu seveda pritičejo tudi takšna elegantna oblačila.

Podoba Lukrecije na hrbtni platnici knjige poudarja moralno integriteto. Ker je leksikon orodje za razumevanje zakonov, Lukrecija opominja, da mora biti za zakonom vedno prisotna osebna čast in vrlina. Pod figuro elegantno oblečene Lukrecije na zadnji strani leksikona se nahaja latinski distih, ki slavi njeno vrlino. Ker je napis na usnju danes precej obrabljen, lahko o

Ilustracija 6: Lukrecija na zadnji strani knjige

Ilustracija 5: Založniški signet Caldoriana societatis

vsebini sklepamo le na podlagi primerjave s podobnimi renesančnimi knjižnimi ploščami, na katerih lahko razberemo naslednje besedilo: **CASTA LVCRETIA MAGNA FORMAE ET PVDICITIA LAVDEM MERETVR**⁶, kar bi v sodobno slovenščino lahko morda prevedli kot »Čista Lukrecija [uživa] velik sloves zaradi lepote in slovesa svoje spodobnosti«. Njen lik na hrbtni platnici pravnega slovarja je verjetno bralce opominjal, da mora biti pravno znanje podprto še z osebno vrlino in častjo.

Naslovna stran leksikona je dvobarvna, in sicer v črnem in rdečem tisku, besedilo je okrašeno z vinjetami in inicialkami. Založniški signet Caldoriana societatis na naslovni strani je izrezan, predstavljal pa je rimsko boginjo Famo, ki v rokah drži trobento in knjigo, ob nogah pa ima dve

nato pa storila samomor z bodalom, ki si ga je zapičila v srce. Odmeven dogodek je povzročil pad rimskih kraljev in ustanovitev republike.

⁶ Morda pa piše le CASTA LVCRETIA, MAGNA FORMAE ET PVDICITIAE LAVDE («Čista Lukrecija, velika po lepoti in skromnosti, zasluži hvalo.»).

kači. Na lovorovem vencu je napis: **FAMA GLORIA COMPARATUR PERPETUA QUE**, kar bi lahko prevedli kot »Pridobljena slava in čast sta večni!«

Knjiga je natisnjena na ročno izdelanem papirju, ki ga prepoznamo po debelejših navpičnih in vodoravnih črtah, ki nastanejo zaradi kovinskega sita. Spojna lista imata enak vodni znak (orel s krono). Stolpci so paginirani z arabskimi številkami, lege pa so označene s kustodami, ki so knjigovezu lajšale sestavljanje zaporedja tiskarskih pol.

Knjige iz naše knjižnice skrivajo še veliko zanimivosti in skrivnosti. Z njihovim podrobnim preučevanjem se lahko naučimo precej tudi o pomembni vlogi simbolov in strokovnih knjig v pravniški kulturi skozi zgodovino.

IX. Novosti v Centralni pravosodni knjižnici

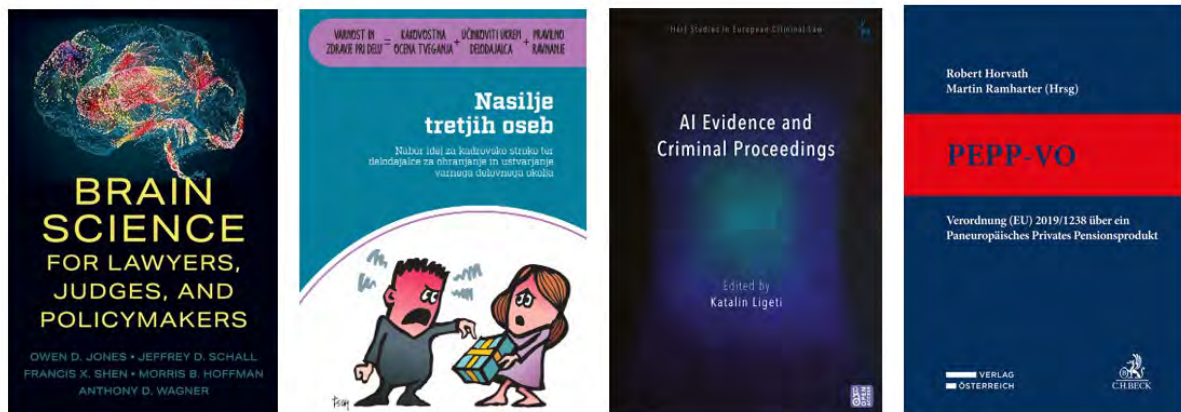
V Centralni pravosodni knjižnici smo spet zbrali kopico novosti, ki vam jih predstavljamo v tokratni številki Sodnikovega informatorja. Skupno gre za kar 47 enot gradiva (25 v aprilu in 22 v maju).

Glede na jezik prevladuje angleščina predvsem pri e-knjigah in mednarodnih pravnih študijah (npr. založbe Oxford University Press, Hart, Cambridge University Press), slovenščina (18 enot) obsega domače znanstvene monografije, predelane zakonodajne izdaje z uvodnimi pojasnili, magistrska in doktorska dela ter zbornike konferenc, v nemščini pa je le šest knjig, ki se osredotočajo na strokovne komentarje nemške in avstrijske zakonodaje ter priročnike za sodne izvedence.

Gradivo lahko razdelimo na naslednja ključna strokovna področja:

- **Kazensko pravo in kriminologija:** Obravnava teoretične vidike kaznovanja, uporabo sodobne tehnologije (umetne inteligence) v kazenskih postopkih in specifična vprašanja privolitve v kazenskem pravu. Sem spadajo tudi komentarji nemškega kazenskega zakonika ter mednarodno kazensko pravo in vprašanja uporniških sodišč oziroma vojnih hudodelstev.
- **Civilno, gospodarsko in statusno pravo:** Pokriva vprašanja gospodarskih prevzemov na podlagi terjatev, pravnih ureditev darilnih pogodb ter varstva potrošnikov in jamčevalnih zahtevkov. Vključuje tudi področje arbitraže in korporativne obveščevalne dejavnosti.
- **Pravo Evropske unije, mednarodno pravo:** Vključuje tematike, kot so sankcije Evropske unije in zamrznjeno rusko premoženje, pravna mobilizacija in državljansko zagovorništvo, empirične študije prava Evropske unije ter zbirke zakonodaje o pravosodnem sodelovanju v civilnih in gospodarskih zadevah.
- **Ustavno in upravno pravo ter javna naročila:** Obsega izdaje temeljne slovenske zakonodaje (Ustava RS), uvodna pojasnila k Zakonu o splošnem upravnem postopku (ZUP) in strokovne zbornike s področja javnega naročanja.
- **Varstvo podatkov, informacijska varnost in tehnologija:** Pomembno rastoče področje, ki obravnava pravo informacijske varnosti, evropski akt o podatkih (*Data Act*) ter filozofske in pravne koncepte zasebnosti in varstva podatkov.
- **Družinsko pravo, varstvo otrok in človekove pravice:** Področje se osredotoča na pravne standarde ogroženosti otrok, mednarodne migracije otrok v luči človekovih pravic ter sisteme varstva otrok in otroku prijazno pravosodje v srednji Evropi.
- **Medicinsko pravo, bioetika in zdravstvo:** Pokriva etična in pravna vprašanja odvečnih zarodkov ter slovensko zakonodajo o zagotavljanju kakovosti v zdravstvu.

- **Delovno pravo:** Obravnava problematiko dolgotrajnih bolniških staležev, nasilja tretjih oseb na delovnem mestu, vseevropskih pokojninskih produktov (PEPP) in razvoj organizacijskih znanosti v luči dolgožive družbe.
- **Teorija prava, policijska pooblastila:** Sem uvrščamo splošna teoretična dela (npr. *Law & Critique*), delovanje državnih tožilstev, vprašanja sodniškega mandata, policijsko legitimnost in razumevanje mladih s težavami v vedenju.

Povzetki nekaj najpomembnejših knjig:

- **Katalin Ligeti (ur.): *AI Evidence and Criminal Proceedings***

Knjiga analizira hitro prodiranje umetne inteligence v kazenske postopke. Obravnava vprašanja dopustnosti dokazov, pridobljenih s pomočjo algoritmov UI, in proučuje, kako ti sistemi vplivajo na pravico do pravičnega sojenja.

- **Matjaž Ambrož: *Teorija kazni***

Pomembno domače znanstveno delo prinaša poglobljen pregled teorij kaznovanja, njihovega zgodovinskega razvoja in sodobnih kazensko-pravnih izhodišč v slovenskem in primerjalnem pravnem prostoru.

- **Owen D. Jones et al.: *Brain Science for Lawyers, Judges, and Policymakers***

Delo raziskuje stičišče nevroznanosti in prava. Namenjeno je pravnikom in sodnikom, saj pojasnjuje, kako sodobna dognanja o delovanju možganov vplivajo na razumevanje odgovornosti, namere in verodostojnosti prič v sodnih postopkih.

- **Miloš Dimitrijević: *Zakonski razlogi za vračanje daril (doktorska disertacija)***

Poglobljena slovenska civilnopravna študija, ki sistematično analizira institute vračanja daril, zakonodajne pogoje in sodno prakso ter ponuja rešitve za kompleksne primere v praksi.

- **Stephan W. Schill (ur.): *The Comparative Constitutional Foundations of Private-Public Arbitration***

E-knjiga uveljavljene založbe Oxford University Press proučuje ustavne temelje arbitražnih postopkov med zasebnimi in javnimi subjekti ter prinaša primerjalno analizo različnih pravnih sistemov.

- **Elisa Orrù, Ralf Poscher (ur.): *Conceptions of Data Protection and Privacy: Legal and Philosophical Perspectives***

Knjiga osvetljuje teoretične, pravne in filozofske vidike zasebnosti v digitalni dobi. Ponuja kritičen pogled na to, kako učinkovito zaščititi osebne podatke ob nenehnem tehnološkem napredku.

- **David Bomhard, Martin Schmidt-Kessel (ur.): *EU Data Act: Kommentar***

Monografija (v nemščini) prinaša ključen in natančen komentar k novemu evropskemu Aktu o podatkih (*Data Act*), ki ureja dostop do podatkov in njihovo uporabo znotraj Evropske unije.

- **Maruša T. Veber: *EU Sanctions and Russia's Frozen Assets***

Aktualna strokovna e-knjiga analizira pravni okvir sankcij Evropske unije, s posebnim poudarkom na mednarodnopravnih izzivih in zakonitosti upravljanja ter morebitne zaplembe zamrznjenega ruskega premoženja.

- **Márta Benyusz, Katarzyna Zombory (ur.): *Child-Friendly Justice: the Participation and the Rights of the Child ...***

Knjiga ponuja primerjalno analizo srednjeevropskih pravnih sistemov glede sodelovanja otrok v sodnih postopkih, s poudarkom na uresničevanju njihovih pravic do varnega in prilagojenega pravosodnega okolja.

- **Thomas Fischer: *Strafgesetzbuch: mit Nebengesetzen***

Gre za že 70. prenovljeno izdajo enega najuglednejših in najbolj citiranih praktičnih komentarjev nemškega kazenskega zakonika, ki je nepogrešljiv pripomoček za razumevanje kontinentalne kazenske dogmatike.

- **Bruna Žuber (uvodna pojasnila): *Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP) z novelo ZUP-I***

Najnovejša izdaja temeljnega slovenskega procesnega zakona na upravnem področju, dopolnjena s strokovnimi uvodnimi pojasnili, ki olajšajo implementacijo zadnjih zakonodajnih sprememb v praksi.

- **Isabella Poewe: *From Outlaws to Equal Players: Rebel Courts in International Law***

Inovativna mednarodna študija proučuje status in delovanje tako imenovanih »uporniških sodišč« (sodišč, ki jih ustanovijo nedržavni akterji ali uporniške skupine) skozi prizmo mednarodnega prava.

- **Sonja Robnik: *Nasilje tretjih oseb: nabor idej za kadrovske stroko ter delodajalce ...***

Praktično naravnana slovenska e-knjiga, ki jo je izdalo pristojno ministrstvo, ponuja smernice in preventivne ukrepe za prepoznavanje ter obvladovanje nasilja zunanjih akterjev (strank, pacientov itd.) na delovnem mestu.

- **Franc Gerbec, Biserka Simčič (ur.): *Zakon o zagotavljanju kakovosti v zdravstvu (ZZKZ) s komentarjem***

Prvi celovit slovenski komentar novega zdravstvenega zakona, ki vključuje analizo členov, uvodna pojasnila ter pregled relevantne domače in tuje sodne prakse na področju kakovosti zdravstvenih storitev.

- **Daniel Naurin, Urška Šadl, Jan Zglinski (ur.): *Empirical Legal Studies in EU Law***

Zbornik prinaša empirične raziskave delovanja in vpliva prava Evropske unije ter ponuja sodobne metodološke pristope k analizi sodnih odločitev Sodišča Evropske unije.

Upam, da predstavljene novosti kažejo, da v knjižnici sledimo najsodobnejšim pravnim trendom in tehnološkemu razvoju, pri čemer ponovno opozarjamo na nedavno uvedbo brezplačne aplikacije za izposajo elektronskih knjig Cobiss Ela.

Ne glede na to, ali se pri svojem delu srečujete s kompleksnimi vprašanji kazenskega postopka, ustavnimi izzivi, civilnopravnimi dilemami ali pa vas zanimajo vplivi umetne inteligence in nevroznanosti na pravo – upamo, da boste v bogatem naboru naše strokovne literature našli odgovore na vsa strokovna vprašanja pri svojem vsakodnevnem delu na sodišču.

Vljudno vabljeni, da obiščete prostore naše knjižnice ali pobrsirate po e-gradivih v oddaljenem dostopu. Knjižnica namreč ni le prostor za poglobljen študij knjig in zakonskih komentarjev, ampak skuša biti stičišče vseh aktualnih informacij.

Igor Zemljč

Novosti [april](#), [maj](#), [junij](#) 2026.

X. Poletno branje v Centralni pravosodni knjižnici

V Centralni pravosodni knjižnici smo za vas pripravili poseben izbor knjig za poletno branje. Med njimi boste našli dela z družbeno tematiko, poljudnejše vsebine, ki odpirajo aktualna vprašanja sodobne družbe ter leposlovje, primerno za sproščeno branje v poletnih dneh.

Poleg tiskanih knjig smo pripravili tudi izbor e-knjig, ki so vam dostopne prek **portala COBISS Ela**. E-knjige lahko berete kjerkoli in kadarkoli – doma, na poti ali na dopustu.

Vabljeni, da pobrsKate po naši poletni ponudbi in si izberete branje po svojem okusu. Želimo vam prijetno in navdihujoče poletje z dobro knjigo!

Za dodatne informacije, izposojlo ali dostop do elektronskih virov nam pišite na: **knjiznica.vsr@soDisce.si**

KOLOFON

Sodnikov informator 3/2026

Vrhovno sodišče Republike Slovenije, Ljubljana, julij 2026

Uredniški odbor: dr. Damjan Orož (glavni urednik), mag. Marijan Debelak, Peter Golob,
dr. Mateja Končina Peternel, Mitja Kozamernik, Franc Seljak in Marjana Garzarolli

Avtorji besedil: mag. Urška Steblovnik, Pija Okoren, Igor Zemljič, Maja Vavtar in
dr. Ines Budinoska

Oblikovanje, prelom in administrativna dela: Jasmina Bajec in Irena Vovk Terčič

Naslovnica: Jasmina Bajec in Iztok Stržinar

Prvi natis

Spletna in brezplačna izdaja